

katholiek nieuwsblad

Aperite portas Redemptori

MET VLAG EN WIMPEL
JONGEREN KIJKEN TERUG OP
GESLAAGDE JUBELJAAR-
ONTMOETING IN ROME

P. 4-5

interview

Renée Tanis-Wierenga woont nu al enkele jaren in Nieuw Sion. Samen met haar medebewoners leidt ze in het voormalige klooster in Diepenveen een biddend leven.

08

ESSAY

Twee mensen, zeshonderd jaar van elkaar gescheiden, kijken naar hetzelfde Mariabeeld. Kan iemand die je nooit hebt gekend betekenis geven aan je leven? John Bartels voelt een diepe connectie met de middeleeuwse Marie d'Harcourt en gelooft daarom van wel.

10

interview

Op 17 augustus vindt zoals elk jaar de Scheldewijding in het Oost-Vlaamse Doel plaats. Het is tegelijk een vreedzaam protest én een teken van leven voor een dorp onder druk.

14

woord van de paus

We moeten niet méér doen, maar meer ruimte maken voor God en elkaar

Foto: CNS - Lola Gomez

Tijdens de algemene audientie van 6 augustus legde paus Leo XIV uit waarom voortdurende voorbereiding zo belangrijk is voor ons leven.

In het Evangelie volgens Marcus wordt verteld dat op de eerste dag van het feest van het ongedesemde brood, wanneer het paaslam geslacht wordt, de leerlingen aan Jezus vragen: “Waar wilt U dat wij voorbereidingen treffen, zodat U het paasmaal kunt houden?” (vgl. Mc. 14,12). Het is een praktische vraag, maar ook een vol verwachting. De leerlingen voelen aan dat er iets belangrijks staat te gebeuren, maar ze kennen de details niet. Het antwoord van Jezus lijkt wel een raadsel: „Ga de stad in en daar zal een man je tegemoet komen die een kruik water draagt” (vgl. vers 13). De details worden symbolisch: een man met een waterkruik – een handeling die in die tijd typisch voor vrouwen was – een bovenzaal die al gereed is. Het is alsof alles van tevoren is geregeld. En dat is ook zo. In deze gebeurtenis laat het Evangelie ons zien dat liefde geen toeval is, maar een bewuste keuze.

Die “bovenzaal die al gereed is” zegt ons dat God ons altijd voor is. Nog voordat wij beseffen dat we gastvrijheid nodig hebben, heeft de Heer al een plek voor ons bereid waar we onszelf kunnen zijn en ons zijn vrienden kunnen voelen. Die plaats is uiteindelijk ons hart: een ‘kamer’ die leeg lijkt, maar slechts wacht om herkend, gevuld en gekoesterd te worden. Het Pasen dat de leerlingen moeten voorbereiden, is in werkelijkheid al voorbereid in het hart van Jezus. Hij heeft alles bedacht, alles geregeld, alles besloten. Toch vraagt Hij zijn vrienden om hun deel te doen. Dat leert ons iets fundamenteels: genade schakelt onze vrijheid niet uit, maar wekt haar tot leven. Ook vandaag, net als toen, is er een maaltijd die voorbereid moet worden. Het gaat niet alleen om de liturgie, maar om onze bereidheid om deel te nemen aan een gebaar dat groter is dan wijzelf. De Eucharistie wordt niet alleen op het altaar gevierd, maar ook in het dagelijks leven, waar alles geleefd kan worden als een offer en een dankzegging. Je voorbereiden op deze viering van dankzegging betekent niet méér

doen, maar ruimte maken. Het betekent opruimen wat in de weg zit, verwachtingen temperen, stoppen met het najagen van illusies. Ware liefde – herinnert het Evangelie ons – wordt gegeven nog vóór zij wordt beantwoord. Dat is wat Jezus beleefde met zijn leerlingen: terwijl zij het nog niet begrepen, terwijl de een Hem zou verraden en de ander Hem zou verloochenen, bereidde Hij voor iedereen een gemeenschappelijke maaltijd. Ook wij worden uitgenodigd om het Pasen van de Heer “voor te bereiden”. Niet alleen het liturgische Pasen, maar ook dat van ons leven. Elke belangeloze daad, elke vergeving die op voorhand wordt geschonken, elke vermoënis die geduldig wordt gedragen, is een manier om een plaats voor te bereiden waar God kan wonen. We kunnen ons dan afvragen: wat betekent dat voor mij vandaag? Misschien afstand doen van een eis, stoppen met wachten tot de ander verandert, de eerste stap zetten. Misschien meer luisteren, minder handelen, of leren vertrouwen op wat al voorbereid is.

(Vertaling: Susanne Kurstjens)

colofon

Katholiek Nieuwsblad is een uitgave van de Stichting Katholiek Nieuwsblad te 's-Hertogenbosch. KN verschijnt 1 keer per week.

CONTACT
Lange Putstraat 44
5211 KN 's-Hertogenbosch
Telefoon: +31(0)73 612 34 80
(werkdagen 9-16u)
info@kn.nl

ABONNEMENTEN
Jaarabonnement 2025: € 170,-
Overige tarieven op aanvraag.
Zie ook: kn.nl/abbonementen

Opzeggingen dienen uiterlijk een maand voor het verstrijken van de huidige abonnementsperiode te worden doorgegeven.

DIRECTIE & HOOFDREDACTIE
Anton de Wit

REDACTIE
Luuk van den Einden
Emma Koevoets
Susanne Kurstjens
Francesco Paloni
e-mail: redactie@kn.nl

ADVERTENTIES
Tarieven: zie kn.nl/advertenties
Tel. +31(0)73 612 85 30
advertenties@kn.nl
De uitgever is niet aansprakelijk voor de inhoud van advertenties.

KN IN GESPROKEN WOORD
Passend Lezen Den Haag,
tel. +31 (0)70 33 81 500

FOTO VOORPAGINA
Jonge Nederlandse pelgrims op het jubileum van de Jeugd in Rome. | Foto: Piotr Kemna

VORMGEVING
Mariëlla en Jesse Conen

DRUKWERK
DPG Media B.V.

KN BELGIË
Verantwoordelijke uitgever:
Maison de L'Europe S.A.,
Rue de L'Esplanade 51
4141 Banneux N.D.

BANKGEGEVENS
NL67 INGB 0652 8275 35

ISSN 0168244x, KVK 16058386

van kn.nl

Relieken Carlo Acutis gestolen uit Argentijnse parochie

Op 25 juli is uit een kerk in de Argentijnse stad Paraná een reliekschrijn met daarin twee relieken van de zalige Carlo Acutis gestolen. Op bewakingsbeelden is te zien dat een koppel de kerk binnenkomt en de schrijn meeneemt. "Dit is echt een heel trieste dag voor ons", aldus parochiepriester Walter Minigutti. Hij hoopt dat de dieven de relieken terugbrengen: "Ze zijn geen geld waard, maar ze hebben wel veel spirituele waarde voor onze gemeenschap." Zie kn.nl/buitenland.

SGP: 'zorgwekkend' dat politie drie christelijke feestdagen schrapt in nieuw cao

De politie laat Tweede Paasdag, Hemelvaart en Tweede Pinksterdag varen als vaste feestdagen. Dat blijkt uit het cao-onderhandelingsakkoord dat onlangs is gepubliceerd. De drie dagen moeten plaatsmaken voor inwisselbare vrije dagen die naar eigen inzicht ingevuld kunnen worden. Het plan moet "medewerkers meer ruimte geven in de uiting van hun culturele achtergrond, leefstijl en geloofsovertuiging". De SGP heeft Kamervragen gesteld over het voornemen. Daarbij noemde de partij het "bevreemdend dat de politie op eigen houtje christelijke feestdagen loslaat als collectieve vrije dagen". Zie kn.nl/samenleving.

Diefstal katholieke begraafplaats veroorzaakt verdriet in Hilvarenbeek

Op de katholieke begraafplaats aan de Doelenstraat in Hilvarenbeek zijn de afgelopen twee maanden voorwerpen van meerdere graven verdwenen. Beheerder Noud van den Corput spreekt van grafroof en noemt het vooral emotioneel schrijnend: "Voorwerpen zonder financiële waarde, maar met grote betekenis voor nabestaanden." Camerabewaking blijkt lastig vanwege de grootte van het terrein. De begraafplaats kent geen sluitingstijd, zodat mensen ook 's avonds bloemen kunnen verzorgen. Zie kn.nl/kort.

Nieuw Nederlandstalig jasje voor Franciscus' Zonnelied

Franciscus van Assisi's *Zonnelied* heeft precies 800 jaar na zijn ontstaan een nieuwe Nederlandse vertaling gekregen. Op 17 augustus wordt die in 's-Hertogenbosch voor het eerst opgevoerd. De Laudato Si' Alliantie Nederland en de Franciscaanse Beweging vonden het tijd voor een nieuwe versie om "de huidige en de komende generaties enthousiast te maken om het *Zonnelied te zingen en te luisteren*", aldus woordvoerder Matty van Leijenhorst. De initiatiefnemers hopen dat zo veel mogelijk kerkkoren, kloosters en andere muzikale groepen het lied instuderen, zodat op Franciscus' feestdag – 4 oktober – het Zonnelied overal klinkt. Zie kn.nl/muziek.

Christenpolitiek doet het goed in peilingen

Volgens recente zetelpeilingen zitten de ChristenUnie, het CDA en de SGP in de lift. Vooral het CDA staat er goed voor, terwijl de partij bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2023 nog drastisch moest inleveren. Onder meer de populariteit van de leiders van deze partijen lijkt het succes in de hand te werken. Kunnen zij het succes tot de verkiezingen vasthouden? Zie kn.nl/analyse.

Personalia

- Op 2 augustus is Ton Kuikman (69) overleden. Hij werkte van 2002 tot en met 2020 als boekhouder bij KN.
- Op 28 juli is zuster Boukje Hoogma overleden. Ze was de laatste algemeen overste van de Zusters Franciscanessen van Sint Lucia.
- Op 25 juli is Ria Maartens-Bolleurs (85) overleden. Ze werd in 1987 pastoraal werkster in Rhooen en later ook in Rozenburg en Hoogvliet. Ze werkte met jongeren, voor de oecumene en de diaconie. In 2000 ging ze met pensioen.
- Vanaf 1 oktober zal Shaiju Selestijn pastoor worden van de parochies van het Limburgse Vaals, Vijlen, Holset en Lemiers. Hij is momenteel kapelaan in Valkenburg.

Zie kn.nl/personalia voor meer benoemingen, wijdingen, sterfgevallen en onderscheidingen. Tips? Mail de redactie op redactie@kn.nl.

COMMENTAAR

Luie generatie?

Volgens recent onderzoek van Ipsos I&O vinden zes op de tien werkgevers dat Generatie Z (geboren tussen 1995 en 2010) te veel waarde hecht aan een goede werk-privébalans. Ze storen zich eraan dat jonge werknemers niet fulltime willen werken en ook nog zélf willen bepalen wanneer en waar ze dat doen. Veel ondernemers stellen bovendien dat jongeren minder arbeidsethos hebben dan oudere generaties: het zou ze aan ambitie, initiatief en loyaliteit ontbreken. Maar in alle eerlijkheid: is dat echt zo gek? Deze generatie krijgt immers constant te horen dat een betaalbaar huis er toch niet in zit. Wil je tóch een poging wagen? Dan is een vast contract wel zo handig. Maar ook dat is in deze 'flexmaatschappij' allang geen vanzelfsprekendheid meer. Studeren in een andere stad? Steek jezelf maar tot over je oren in de schulden. En als je dan geluk hebt, mag je in je handjes knippen voor een studentenkamertje van twaalf vierkante meter voor 800 euro kale huur per maand. Ja, dat zijn écht de prijzen tegenwoordig.

En dan is er nog de toekomst. Gaat kunstmatige intelligentie een groot deel van de banen opslokken? Waar gaat het heen met al die wereldwijde conflicten en oorlogen? Zijn we straks allemaal verplicht mantelzorger vanwege een dreigend zorginfarct? Hebben deze jongeren dan überhaupt nog tijd om veel betaald werk te doen? Maar wie betaalt dan de belastingen voor de AOW? O ja, de pensioenleeftijd schuift gewoon verder op. De vraag is bijna wrang: krijgt deze jonge generatie überhaupt nog wel een oude dag? Het toekomstperspectief voor deze 'luie generatie' is behoorlijk ontmoedigend.

Trouwens, uit statistieken blijkt dat jongeren vandaag de dag juist hard werken, en vaak méér uren maken dan oudere generaties. CBS-cijfers laten zien dat jongvolwassenen vaker een (bij)baan combineren met een studie of andere verplichtingen. Ze zijn vaak bijzonder gemotiveerd om carrière te maken. Door de onzekerheid op de arbeidsmarkt en de torenhoge woonlasten voelen veel jongeren juist extra druk om snel financieel zelfstandig te zijn.

Begrijp me niet verkeerd: geboren worden in Nederland is nog altijd een zegen. Het geld klotst hier tegen de plinten – al is de verdeling lang niet altijd eerlijk – en de mogelijkheden zijn eindeloos. Maar erken alsjeblieft ook de reële obstakels waar deze generatie tegenaan loopt.

Dat brengt me bij iets anders: in de commentaren onder onze artikelen op Facebook vroegen lezers zich af wat deze generatie zoekt in de katholieke Kerk. Mijn antwoord is eenvoudig: ze zoeken daar juist niet het wereldlijke. Ze zoeken het goddelijke. Het is de mystiek, de schoonheid, het transcendente dat hen aantrekt. Het geloof dat hun bestaan zinvol is. Dat er meer is dan het economische, het meetbare, het maakbare. Dat er Iemand is die hen ziet, die hen niet vergeet en altijd van ze houdt.

Dat was begin deze maand ook te zien bij het Jubileum van de Jeugd in Rome, waar meer dan een miljoen jongeren samenkwamen. Niet uit plicht, maar uit verlangen. Jongeren die op zoek zijn naar verdieping en gemeenschap. Naar hoop op een toekomst die wél de moeite waard is.

EMMA KOEVOETS,
REDACTEUR NIEUWE MEDIA

Let op: deze editie is voor twee weken

Net als vorig jaar verschijnt KN in de vakantieperiode eens per twee weken. Het volgende nummer (KN 35) verschijnt op **27 augustus**. Daarna ontvangt u de krant weer gewoon wekelijks.

reportage

Het Jongerenjubileum in Rome Een week van geloof, ontmoeting en hoop

DOOR EMMA KOEVOETS

Massa's jongeren waren onlangs in Rome voor het Jubileum van de Jeugd. Ontmoeting en je geloof een boost geven stonden een week lang centraal: "Iedereen juicht, zingt, spreekt elkaar aan... Ondanks de drukte heeft iedereen veel geduld met elkaar."

Van 28 juli tot 3 augustus kwamen een miljoen jongeren uit 146 landen – waaronder Nederland en België – naar Rome voor het Jubileum van de Jeugd. | Foto's: Piotr Kemna

Onder de felle Italiaanse zomerzon stroomden tussen 28 juli en 3 augustus honderdduizenden jongeren uit 146 landen naar Rome voor het Jubileum van de Jeugd, onderdeel van het Heilig Jaar 2025 dat door paus Franciscus werd afgekondigd. Dit speciale evenement bracht jonge gelovigen samen in een feest van geloof, verbondenheid en hoop, dat zijn moment suprême vond in een indrukwekkende openluchtmis op het veld van Tor Vergata, waar meer dan een miljoen jongeren samenkwamen.

De week begon met een warm welkom van paus Leo XIV tijdens het angelusgebed op het Sint-Pietersplein op 27 juli, waar hij de eerste aanwezige jonge pelgrims toesprak. Hij wenste hen kracht toe voor de dagen die gingen

komen. "Ik hoop dat dit voor ieder van jullie een gelegenheid zal zijn om Christus te ontmoeten en door Hem gesterkt te worden in jullie geloof en in jullie inzet om Hem met integriteit te volgen", zei de paus, die daarmee direct de toon zette voor een week waarin geloof en persoonlijke groei centraal stonden.

Op de avond van 29 juli vond in het Vaticaan de officiële openingsmis plaats van het Jongerenjubileum, waarbij de paus de jongeren toesprak als "het zout van de aarde en het licht van de wereld", naar Jezus' woorden. Hij spoorde hen in het Italiaans, Engels en Spaans aan hun geloof vol enthousiasme te leven en als hoopvolle getuigen op te treden in een wereld die hunkert naar vrede en verbondenheid.

Met luide stem riep hij: "Wij willen vrede in de wereld!" Duizenden stemmen antwoordden als één: "Wij willen vrede in de wereld!"

FEESTJE

Gedurende de week groeide de saamhorigheid onder de jongeren zichtbaar. Tienduizenden deelnemers kleurden de pleinen en straten rond het Vaticaan met een bonte mengeling van nationale vlaggen, gezangen en feestelijke kleding. De sfeer was uitgelaten en vol vreugde, ondanks de enorme drukte. "De sfeer is fantastisch. Echt een feestje!" Zo beschreef Thomas Hartmann (22) uit Limburg, die mee reisde met de gezamenlijke pelgrimage van de bisdommen Roermond en Breda, die dagen. "Iedereen juicht,

zingt, spreekt elkaar aan... Ondanks de drukte heeft iedereen veel geduld met elkaar."

Voor veel jongeren begon de geloofservaring al lang voordat ze Rome bereikten. Er waren pelgrimages georganiseerd door verschillende Nederlandse en Vlaamse bisdommen, kloosterordes en katholieke (jongeren)bewegingen. Deze groepen trokken door Europa en bezochten spirituele plaatsen als Assisi, Loppiano en Siena. Dit waren voor hen dagen van ontdekking en bezinning, vaak onder begeleiding van religieuzen en pastores, die hen voorbereidden op het grote samenzijn met andere jongeren in Rome.

De zeventienjarige Chiara Chimienti reisde met een Nederlandse groep vanuit het bisdom Haarlem-Amsterdam en beschrijft de tocht als een aanschakeling van intense ervaringen. "Elke dag was weer totaal anders. We gingen naar de Mis in Banneux, sliepen in Paray-le-Monial en zagen zelfs de beroemde lijkwade van Turijn. Heel indrukwekkend allemaal." Ondanks een tegenslag met een kapotte bus die hen dwong een geplande stop in Orvieto over te slaan, bleef de tocht voor haar mooi en bijzonder. "Daardoor hadden we juist meer tijd in Siena. Zelfs dingen die misgingen, brachten iets goeds met zich mee", aldus Chiara.

Voor Lisette Koorman (16) uit Ter Apel was het ontvangen van de Communie bij het Vaticaan een van de bijzonderste momenten. "Dat ik daar de hostie mocht ontvangen én de paus heb gezien... dat was zó mooi", vertelt ze. "Dat ik door een bisschop in Rome de rozenkransen heb laten zegenen die ik voor mijn opa en oma heb gekocht, was ook heel speciaal. De Amerikaanse televisiezender EWTN filmde het zelfs en ik gaf een klein interview na afloop."

Lisette was geraakt door de connectie tussen de verschillende nationaliteiten. "De sfeer is hier fantastisch. Iedereen zingt en danst met elkaar. Als

Jongeren ontvangen de Communie tijdens de grote slotmis op 3 augustus. | Foto: CNS – Pablo Esparza

een groep uit het ene land een andere groep tegenkomt, wordt er geroepen, gelachen en maak je snel een praatje over waar je vandaan komt. Zo'n gezellig sfeertje heb ik nog nergens meegemaakt."

Het hoogtepunt van de week was voor de meesten de slotnacht op het uitgestrekte veld van Tor Vergata, waar alle duizenden jongeren samenkwamen om te bidden, zingen en op het veld in de open lucht te slapen. "Ik kijk het meest uit naar de overnachting op het veld, waar we met z'n allen bidden en de Mis vieren met de paus. Dat wordt onvergetelijk", zei Thomas in de aanloop naar het slotweekend.

Voor Chiara was die nacht een magisch moment. "Knielend in het gras en in de wind, voelde ik me verbonden met iets dat veel groter is dan ikzelf." Het Jubileum was voor haar een onvergetelijke week. "Ik ben vooral super dankbaar. Voor alle mensen die ik heb ontmoet, het geloof dat ik heb mogen beleven en alle herinneringen die ik voor altijd bij me zal dragen."

BRANDENDE DORST

Tijdens de slotmis op 3 augustus sprak paus Leo XIV de meer dan een miljoen aanwezige jongeren vurig toe. Hij riep hen op groots te durven dromen en zich open te stellen voor God. "Streef naar grote dingen, naar heiligheid, waar je ook bent. Wees niet tevreden met minder. Dan zul je het licht van het Evangelie elke dag zien groeien, in jezelf en om je heen", zei hij.

De paus herinnerde eraan dat de mens niet gemaakt is voor een vlak en voorspelbaar bestaan, maar voor een leven dat voortdurend vernieuwd wordt door liefdevolle zelfgave. "Probeer je dorst naar waarheid niet te stillen met goedkope imitaties", waarschuwde hij. "Koopdrang en consumptie kunnen die leegte niet vullen. Alleen God kan het diepe verlangen van het hart beantwoorden."

Met een krachtige beeldspraak vergeleek hij het leven met een bloemenveld waarin elke generatie, hoe kwetsbaar ook, vruchtbaar kan zijn voor de volgende. "We voelen een brandende dorst naar iets groters. Gebruik die dorst als een opstapje om door het venster van je ziel te kijken, waar God al zachtjes aanklopt."

Naast persoonlijke groei en geloofsverdieping stond ook wereldwijde verbondenheid centraal. In zijn slotwoord riep paus Leo de jongeren op om getuigen van hoop te zijn, juist in een wereld vol geweld. "Jullie zijn het teken dat een andere wereld mogelijk is", zei hij. "Een wereld van broederschap en vriendschap, waar conflicten niet met wapens worden opgelost, maar met dialoog."

Hij stond in het bijzonder stil bij jonge katholieken die niet aanwezig konden zijn bij het Jubileum van de Jeugd vanwege oorlog, onder wie jongeren in Gaza en Oekraïne. "Wij zijn met hen die het meest lijden onder het kwaad dat mensen elkaar aandoen."

Aan het einde van de Mis kondigde paus Leo XIV het volgende grote jongerenmoment aan: de Wereldjongerendagen (WJD) van 2027, die van 3 tot 8 augustus plaatsvinden in de Zuid-Koreaanse hoofdstad Seoel. "Na dit Jubeljaar gaat de pelgrimstocht van hoop verder", zei hij. "Ik kijk ernaar uit jullie daar opnieuw te ontmoeten. Laten we samen blijven dromen en hopen."

Voor Chiara en duizenden anderen zal de 'mini-WJD' in Rome in ieder geval nog lang nazinderen. "De pelgrimsreis was soms best pittig", zegt ze, terugkijkend. "Maar het was ook zó mooi. Vooral die laatste nacht op het veld van Tor Vergata. Dat gevoel van verbondenheid en vrede... Dat vergeet ik nooit meer." ●

Kijk op kn.nl/jong voor meer verhalen over en beelden van het Jubileum van de Jeugd.

lezersbrieven

CREDO

Luc Verreycken schrijft in KN 28 dat mensen die het Credo in twijfel trekken “beter andere wegen” buiten de Kerk kunnen opzoeken. Dat vind ik nogal kort door de bocht. Uiteraard vertolkt het Credo zoals we dat kennen in onze Kerk het geloof in een notendop. We lezen een aantal kernwaarden die in hun compactheid fundamenteel zijn voor ons geloofsdenken. Maar dat impliceert niet dat er geen vragen (of zelfs twijfel) kunnen opkomen bij de interpretatie van dit gecomprimeerde geloofsstandpunt. Twijfel is een essentieel onderdeel van gelovig zijn. Om twijfelende mensen dan maar meteen buiten te sluiten, lijkt me niet erg christelijk. Ik ken ook mensen die (terecht) vragen stellen bij bijvoorbeeld: “gezeten aan de rechterhand van de Vader” (God is Geest, hoe kun je aan de rechterhand van een Geest zitten?) of “ik geloof in de heilige katholieke Kerk” (heilig... en de misbruikschandalen dan?) of ook nog “de verrijzenis van het lichaam” (een lichaam dat compleet vergaan/vernietigd is).

Deze opmerkingen kreeg ik op mijn bord van serieuze mensen, vragen die een gedegen antwoord vereisen. Dat antwoord is er. Maar je kunt moeilijk volstaan met: “Ja hoor eens, als je dat niet gewoon gelooft, zoek je je heil maar elders.” Nee, leg een en ander uit aan je twijfelende en zoekende medemens. Tijdens uitvaarten praten we met verve over de hemel, over een leven bij God na dit leven. Maar in feite weten we daarover alleen dat wat Jezus vertelde en wat ons via de Evangelien en de geschriften van Paulus bereikte. We praten in mensenwoorden over een mysterie dat we hooguit kunnen benaderen met ons verstand en ons hart.

Ontrafelen kun je een mysterie nooit. Is het dan verwonderlijk dat mensen bij de geloofsleer vragen stellen, twijfels uiten? Laten we blij zijn dat we ons geloof mogen uitleggen en zo kunnen bijdragen aan het beter bekend maken van God bij de medemens, een God waaruit alle mysterieuze geloofspunten voortvloeien.

Chris Vermazen

SLUIKBEKEERDER

Ik kan mij niet geheel vinden in de dubbele bedoeling of boodschap in het handelen dat Luisa Kop beschrijft in haar column in KN 28. Zijn wij als christen niet in de eerste plaats geroepen tot belangeloos liefhebben? Heeft Jezus niet gezegd: “Aan jullie daden zal men herkennen dat je mijn leerlingen bent”? Roept ook Jakobus in zijn brief niet op tot daden van liefde? Mijns inziens behoort ons credo dan ook te zijn: onze medemens belangeloos liefhebben, liefhebben, en nog eens liefhebben. Totdat de ander door ons gedrag zo wordt aangesproken, dat hij of zij daar vragen over gaat stellen en ook gaat liefhebben.

Henk Lugtenburg, Brielle

ASIELWET

Hulde aan mgr. Jan Hendriks, bisschop van Haarlem-Amsterdam, voor zijn standpunt in KN 29/30 over de asielwet die op 3 juli door de Tweede Kamer is aangenomen. In die wet wordt hulp aan mensen zonder papieren (illegalen) strafbaar

gesteld. Dat druist in tegen de katholieke sociale leer, zo betoogt mgr. Hendriks; dat is “onmenselijk en daarom verwerpelijk”. Terecht plaatst hij de problematiek van immigratie in mondiaal perspectief: de asielstromen zijn mede een gevolg van ons eigen falen om de goederen der aarde eerlijker te verdelen en niet alleen voor onszelf te behouden.

Ik zou wensen dat de Nederlandse bisschoppen dit standpunt van mgr. Hendriks nader zouden uitwerken in een bisschoppelijke brief en die in alle katholieke kerken zouden laten voorlezen. En om er meteen een gelovig en katholiek gevolg aan te geven, stel ik voor dat er een landelijke noveen wordt gehouden voorafgaand aan de behandeling van het genoemde wetsvoorstel in de Eerste Kamer.

Theo Schepens, Berkel-Enschot

Uw mening in KN?

Wilt u uw mening geven over een artikel in de krant of op de website, reageren op een opiniestuk of het debat openen over een thema dat volgens u aandacht in KN verdient? Stuur dan een brief van maximaal 250 woorden naar opinie@kn.nl.

cartoon

DOOR BOB LEENDERS

elders gelezen

IN OUDE & NIEUWE MEDIA

“Ben ik bereid om te getuigen van de Heer, ook als het moeilijk is en ik word uitgelachen?”

BISSCHOP HANS VAN DEN HENDE
OP BISDOMROTTERDAM.NL

“Het verdwijnen van de biechtstoel blijft een lacune. We hebben nood aan een rituele uitlaatklep om onze emoties niet alleen te moeten dragen.”

SIEN VOLDERS IN DE STANDAARD

“Vroeger had je nog een kerk of een andere club, iets van een netwerk waar je altijd op terug kon vallen. Nu is dat meer versplinterd. Er is geen vanzelfsprekende groep meer waar je een beroep op kunt doen, terwijl dat zo belangrijk is om je veilig en vrij te voelen.”

DAAN BAKKER IN VOLZIN

“Stress komt voort uit wanorde, en dat kost een mens levensjaren.”

ZUSTER LUCIE (101) IN DE MORGEN

vaticaan

Heilige John Henry Newman wordt uitgeroepen tot kerkleraar

DOOR EMMA KOEVOETS

Slechts 37 heiligen gingen hem voor. De Engelse kardinaal en theoloog John Henry Newman (1801–1890) wordt binnenkort uitgeroepen tot kerkleraar.

John Henry Newman op een ongedateerd portret.
| Foto: OSV News - Paters van het Birmingham Oratorium

Dat maakte het Vaticaan op 31 juli bekend. Paus Leo XIV bevestigde tijdens een audiëntie op diezelfde dag het positieve oordeel van het Dicasterie voor de Heiligverklaringen. De heilige krijgt de titel Doctor Ecclesiae toegekend. Dat is een eretitel die tot nu toe slechts aan 37 heiligen in de geschiedenis van de Kerk is gegeven. Wanneer de officiële benoeming plaatsvindt, is nog niet bekendgemaakt.

Newman, die in 2019 heilig werd verklaard, geldt als een van de belangrijkste christelijke denkers van de moderne tijd. Zijn geschriften getuigen van een diepe innerlijke zoektocht naar waarheid, die uiteindelijk leidde tot zijn bekering van het anglicanisme naar de katholieke Kerk. Paus Franciscus omschreef hem bij zijn heiligverklaring als een man die geloofde “in de kracht van een hart-tot-hart-dialogoog met Christus”.

John Henry Newman werd geboren in Londen en was al op jonge leeftijd een intellectueel zwaargewicht binnen de anglicaanse Kerk. Als priester en hoogleraar aan de universiteit van Oxford werd hij een sleutelfiguur binnen de zogenoemde Oxford-beweging, die pleitte voor een herwaardering van de katholieke wortels van het anglicanisme.

Tijdens een reis door Italië in 1832 ontstond een intense geestelijke hongering naar waarheid in hem, een dorst naar het “vriendelijke

Licht” dat hem leidde, zoals hij dichtte in zijn beroemde gebed *Lead, kindly Light*. Die zoektocht leidde hem naar een studie van de kerkgeschiedenis en de kerkvaders, wat hem uiteindelijk overtuigde van de katholieke waarheid.

In 1845 vatte hij zijn spirituele reis samen in zijn *Essay on the Development of Christian Doctrine*, de vrucht van een jarenlange zoektocht naar dat Licht, dat hij herkende in de katholieke Kerk. Hij zag deze als de Kerk die geboren was uit het hart van Christus, geworteld in de martelaren en de oude vaders, en als een levende boom gegroeid door de eeuwen heen. Op 8 oktober 1845 werd hij opgenomen in de katholieke Kerk. “Het was alsof ik na een ruwe zee de haven binnenliep”, schreef hij later. “En dat geluk is vanaf dat moment nooit onderbroken.” Op 30 mei 1847 werd hij tot priester gewijd. Terug in Engeland stichtte Newman een oratorium gewijd aan Filippus Neri en werkte hij onvermoeibaar aan katholieke instellingen. Ondanks weerstand bleef hij schrijven ter verdediging van het geloof, ook als de kritiek hevig was.

In 1879 creëerde paus Leo XIII hem kardinaal. Hij zette zijn apostolische werk met onverminderde intensiteit voort tot aan zijn dood op 11 augustus 1890. Op zijn graf liet hij alleen zijn naam en een korte zin graven: *Ex umbris et imaginibus in Veritatem* (“Van schaduwen en beelden naar de Waarheid”).

Paus Benedictus XVI verklaarde hem in 2010 zalig. Daarmee eerde hij een man met een diep gebedsleven die, in de woorden van de paus, “de diepmenselijke visie op het priesterschap in de praktijk bracht in zijn toegewijde zorg” voor mensen: “Hij bezocht zieken en armen, troostte nabestaanden en zorgde voor gevangenen.”

Paus Franciscus benadrukte bij diens heiligverklaring Newmans diep persoonlijke geloof, samengevat in zijn motto *Cor ad cor loquitur* (“Van hart tot hart”). In de Eucharistie, zo schreef de paus, ontmoette Newman het levende hart van Christus, dat ons bevrijdt, betekenis geeft aan elk moment van ons leven en ware vrede schenkt.

Met de aankomende toekenning van de titel kerkleraar wordt John Henry Newman definitief opgenomen in de kring van de grootste leraren van de katholieke traditie. Een denker, biechtvader en heilige die niet ophield te zoeken naar het Licht dat leidt. ●

COLUMN

SPONTANITEIT

De weken voor de zomervakantie lijken vaak de drukste van het jaar. Nog snel wat losse eindjes afwerken, andere zaken doorschuiven naar het najaar en – niet te vergeten – alle jaarafsluitingen van de groepen waar ik dit jaar op z’n minst met één teen in heb gestaan.

Niet dat ik die bijeenkomsten erg vind hoor, integendeel: het zijn vaak mooie momenten om stil te staan bij wat we samen hebben bereikt. En bij de mensen die we onderweg zijn tegengekomen. Zo zat ik begin juli op het Waalstrand in Nijmegen, samen met een groep katholieke vrienden. De zon zakte langzaam weg achter de horizon. Na een fanatiek potje frisbee en een tafel vol meegebrachte snacks was ik eigenlijk van plan naar huis te gaan. Naast ons had een andere groep jongeren gezeten, maar daar was nog maar één studente van over. Ze zat heerlijk te jammen op een gitaar, iets wat ik van een afstand had bewonderd. Niet alleen haar talent, maar vooral haar uitstraling. Hoe vaak nemen we tegenwoordig nog de tijd om ons in het openbaar zo open te stellen?

Hoewel ik behoor tot de zogenaamde *digital natives*-generatie, vind ik het jammer dat we zo veel tijd doorbrengen op het internet in plaats van in de wereld om ons heen. Loze momentjes zoals het wachten op de trein worden al snel opgevuld met appen naar vrienden, scrollen door Instagram of het nieuws lezen. Op zich niks mis mee natuurlijk, vooral niet als je zo vriendschappen behoudt die anders zouden verwateren of als je daardoor weet wat er in de wereld speelt. Maar het laat weinig ruimte over voor een spontane connectie met de wereld om ons heen, voor onverwachte ontmoetingen.

Op het strand viel die barrière weg. Ik stond op – en precies op dat moment zij ook. We raakten in gesprek, en tot mijn verrassing vertelde ze dat ze ons had horen praten en herkende dat we katholiek waren. Zelf had ze onlangs het geloof weer opgepakt. We spraken een tijdje, en toen stelde ik toch de vraag die ik al een halfuur in mijn hoofd had: “Zin om samen een liedje te zingen?”

Als een van ons met haar hoofd in haar telefoon had gezeten, was dit moment er nooit geweest. Dan hadden we niet samen, in het laatste licht van de dag, een worshiplied gezongen op het strand. En dan was er ook geen geëmotioneerde oudere man op ons afgestapt, die vertelde dat het vroeger heel gewoon was: samen zingen, gewoon zomaar, op een zomerse avond.

Ik weet het – dit is geen nieuwe preek: minder scherm, meer mens, blablabla. Maar juist daarom is het misschien wel goed om het toch weer te zeggen. Zoals Jezus vertelt in de gelijkenis van de zaaier: er wordt veel gezaaid, maar niet alles schiet wortel. En zelfs wat wél ontkiemt, kan nog verdorren. Mijn eigen plantje groeit ook met vlagen, dat geef ik eerlijk toe. Terwijl we met z’n allen zo’n prachtige tuin zouden kunnen vormen.

Het is tijd om dat goede voornemen – meer openstaan voor de wereld om me heen – weer nieuw leven in te blazen. En het is niet voor niets een Jubeljaar. Dat lijkt me bij uitstek een moment om opnieuw verbinding te zoeken. Wie weet wie we dit jaar nog zullen ontmoeten.

SIMONE VAN WORKUM

Columnist voor KN Jong en student
Global Sustainability Science

interview

Renée deelt het geloof met haar 'familie' Samen een biddend leven leiden in een voormalig klooster

DOOR JOCHEM WIJMA

Ze had nooit gedacht in een leefgemeenschap terecht te komen. Toch woont Renée Tanis-Wierenga nu al enkele jaren in Nieuw Sion. Samen met haar medebewoners leidt ze in het voormalige klooster in Diepenveen een biddend leven. "Je wordt er heel erg door gevormd als persoon."

De bewoners van Nieuw Sion. | Foto's: Jan Buitinga - Klooster Nieuw Sion

"Als je tegen mij had gezegd dat ik in een leefgemeenschap zou gaan wonen, had ik je heel hard uitgelachen. Ik dacht echt dat dat niks voor mij was." Toch woont Renée Tanis-Wierenga inmiddels al vier jaar in Nieuw Sion. Samen met twintig andere volwassenen en tien kinderen vormt ze een leefgemeenschap. Dat doen ze in Diepenveen, in een klooster waar tot 2015 cisterciënzer monniken woonden.

"Ik ben hier terechtgekomen door Live It!, een conferentie van IFES [International Fellowship of Evangelical Students, red.]. Daar werd een oproep gedaan voor studenten die hier tijdelijk wilden gaan wonen." Tanis-Wierenga maakte een proefweekend mee,

maar omdat ze nog in Ede studeerde, ging ze niet in de gemeenschap wonen. Ze bleef echter betrokken, zeker toen ze een relatie kreeg met een bewoner. Een tijd lang was ze een vaste logee en na hun huwelijk kwam ze ook in de woongemeenschap wonen om daar een biddend leven te leiden.

'MOOI IN HET MIDDEN'

Dat leven omvat vier getijdengebeden, met allemaal hun eigen karakter. Zo staan in het ochtendgebed om 8.00 uur dankzegging en aanbidding centraal en draait het bij het middaggebed om 12.00 uur om een adempauze midden op de dag. Soms heeft het

middaggebed dan ook de vorm van een stille meditatie. "Van het avondgebed om 18.00 uur is het thema thuiskomen. En bij het nachtgebed om half tien staan de dag afsluiten en de voorbede centraal."

Nieuw Sion is uitdrukkelijk een oecumenische gemeenschap, iets wat door bezoekers en gasten ook zo wordt ervaren. "Katholieken die hier komen vinden het soms best protestants, terwijl protestanten het best katholiek vinden. Dus we zitten mooi in het midden." De getijdengebeden hebben dan ook een oecumenisch karakter. De gebedsmomenten omvatten lezingen, liederen en natuurlijk gebed. Stilte is een ander belangrijk onderdeel. "We

Twee bewoners aan het werk in de gedeelde moestuin.

zijn tijdens elk getijdengebed zeven minuten stil." Maar het biddende leven omvat volgens Tanis-Wierenga meer dan alleen deze momenten. "In het klooster heb je de spreuk *ora et labora*, bid en werk. Ik weet dat sommige mensen binnen onze gemeenschap het vrijwilligerswerk in de moestuin of het gastenwerk ook zien als een vorm van gebed. Het gebed uitleven door je daden." Dat vrijwilligerswerk is een verplichting en kan zelfs gezien worden als deel van de huur. "Wij betalen een relatief lage huur, zodat je qua inkomsten deeltijd kan werken en één dag in de week voor Nieuw Sion actief kan zijn."

Wekelijks hebben de bewoners van de woongemeenschap een gezamenlijke maaltijd. Daarna is er een inhoudelijke avond met aan het begin aandacht voor lief en leed. Bij dat inhoudelijke gedeelte zijn de kinderen niet aanwezig, maar voor hen is er één keer in de maand een speciaal weekend. Ook zijn er twee keer per jaar nachtjes of weekendes weg, een keer met en een keer zonder kinderen.

En buiten die geplande activiteiten zie je elkaar natuurlijk veel. "Bij de dagelijkse getijdengebeden zien we elkaar en je vrijwilligerswerk doe je vaak samen met andere bewoners. Je maakt weleens een praatje bij de waslijn. En in de zomer ga je bijvoorbeeld met elkaar sporten."

Binnen dat gemeenschapsleven hebben Tanis-Wierenga en haar man een leidende rol, iets wat zich door de jaren heen heeft ontwikkeld. Dat leiderschap brengt enkele taken met zich mee. Zo voert Tanis-Wierenga of haar echtgenoot jaarlijks een gesprek met iedereen in de gemeenschap. "Gewoon met de vraag: hoe gaat het, hoe zit je in je vel?" Ook zijn ze verantwoordelijk voor het programma van de gemeenschappelijke avonden.

Tanis-Wierenga vertegenwoordigt daarnaast de woongemeenschap in het dagelijks bestuur en legt de grote onderwerpen die daar zijn besproken weer op tafel bij haar medebewoners. Ook zo'n vergadering heeft een religieus element. "Voor elke vergadering hebben we een gebedsmoment. Als we twee uur vergaderen, lezen we in het eerste uur een inspirerend boek en in het tweede uur vergaderen we."

De leiders zijn ook de "herders" van de groep, bij-

voorbeeld in het geval van een conflict. "Wij zijn daar niet officieel verantwoordelijk voor, maar dat proberen we dan zo goed mogelijk te begeleiden." Conflicten zijn er binnen de gemeenschap niet vaak. "Wij hebben veel conflictvermijders in de groep. Het is voor ons de kunst dát we soms af en toe een gezond conflict hebben." En als er wel echte spanningen zijn, gaat het vaak om praktische zaken. "Juist die dagelijkse dingen, zoals 'welk medium gebruiken we voor onze communicatie', kunnen het meest losmaken." Maar spanningen kunnen ook ontstaan door botsende karakters. "In een huwelijk word je heel erg gespiegeld door je partner en in een leefgemeenschap is dat ook intens. En dat zijn mensen die je niet perse hebt uitgekozen. Je verschilt vaak veel meer dan in een familie, vriendschap of relatie. Dat levert soms wrijving op. Ik denk dat we daar in onze maatschappij snel voor weglopen, omdat we zo individualistisch zijn." Meestal kan het opgelost worden door gesprek en door het een beetje tijd te geven. Je moet met elkaar verder, je komt elkaar namelijk steeds weer tegen. "Je krijgt er echt een hele bubbel bij, naast je familie, je vrienden en je werk. Mensen in je omgeving begrijpen dat niet altijd. Ik kan hun niet goed uitleggen hoeveel de gemeenschap betekent."

GEEN CONCURRENTIE

Want wat zijn de bewoners eigenlijk van elkaar? "Je bent meer dan burens, maar we zijn te verschillend om vrienden te zijn. Familie komt denk ik het meest dichtbij. Als we hier op een gegeven moment weg zouden gaan, zou ik alleen lang niet met iedereen blijvend contact houden. Dat heb je met familie weer wel."

Een kerkgenootschap zijn ze niet, want Nieuw Sion 'concurrere' bewust niet met de kerken in Deventer. "Wij hebben als klooster iets eigens, namelijk die getijdengebeden. Wij gaan dan niet ook nog een zondagse viering houden."

Zoals gezegd zag Tanis-Wierenga zichzelf niet perse in een leefgemeenschap wonen. "Ik dacht op voorhand dat het heel veel gedoe was en me heel veel energie zou kosten. Ik heb een overwegend introvert karakter. En ik hou wel van mijn eigen ding, mijn

eigen plekje hebben." Dat iedereen, behalve de jongeren die te gast zijn, in de woongemeenschap een eigen appartement heeft, scheelt voor haar al. "Daardoor heb je toch iets eigens. Maar ook de verrijking van het samenzijn met de gemeenschap."

"Deze vorm past heel goed bij me. Ik ben vooral door het kloosterleven aangetrokken en daar hoorde het gemeenschapsleven bij. Ik heb het een beetje van een afstand kunnen bekijken toen ik hier vaak als logee kwam. Toen ging ik steeds meer zien hoe tof dit leven is." Het kost energie, maar het levert ook heel veel energie op, zo vertelt ze. "Ik zou eigenlijk niet meer zonder willen. Je wordt er heel erg door gevormd als persoon. Je leert om samen in verbinding en afhankelijkheid te leven en om met verschillende karakters om te gaan. Daardoor wordt mijn perspectief heel erg verbreed. Op levensgebied en op geloofsgebied. Daar word ik ook een leuker mens van."

Als gemeenschap, dus samen, kun je volgens haar meer betekenen. "Bijvoorbeeld zo'n moestuin bijhouden: ik zou nooit in staat kunnen zijn om die in mijn eentje bij te houden en dan daarnaast ook nog gastvrij te zijn. Maar omdat we het als groep doen, voelt het licht en kan je veel delen." Zelfs op materieel vlak, want een aantal bewoners deelt een wasmachine en een vrieskist. "Met een klein groepje hebben we ook samen een auto."

Of ze hier haar hele leven blijft wonen, kan Tanis-Wierenga nog niet zeggen. "Het zou kunnen dat wij hier op ons zestigste nog steeds zijn. Maar het zou ook kunnen dat we hier over vijf jaar niet meer wonen. Als God ons ergens anders voor roept, dan moet Hij dat duidelijk doen en dan gaan we. Maar als het aan ons ligt, gaan we hier nog niet weg." ●

Dit is het derde artikel in een vijfdelige serie over christelijke leefgemeenschappen. In de volgende aflevering: Carla Berbée van De Wonne in Enschede.

Renée Tanis-Wierenga: "In een gemeenschap krijg je er echt een hele bubbel bij, naast je familie, je vrienden en je werk."

De gemeenschappen van Nieuw Sion

De woongemeenschap is een van de drie gemeenschappen waaruit Nieuw Sion bestaat en vormt de binnenste kern van wat Tanis-Wierenga "een soort ui" noemt. Daaromheen zit de getijdengemeenschap van zo'n dertig tot veertig mensen, inclusief bewoners, die zich toewijdt aan het gaande houden van het getijdengebed. De buitenste schil is de werkgemeenschap. Daar horen alle leden van de getijden- en woongemeenschap bij, plus een grote groep vrijwilligers. De werkgemeenschap telt in totaal zo'n tweehonderd leden.

essay

Eeuwen overbrugd Een kaars voor Marie d'Harcourt bij Maria van Renkum

DOOR JOHN BARTELS

Twee paar ogen, zeshonderd jaar van elkaar gescheiden, kijken naar hetzelfde Mariabeeld. Kan iemand die je nooit hebt gekend betekenis geven aan je leven? John Bartels voelt een diepe connectie met de middeleeuwse Marie d'Harcourt en gelooft daarom van wel.

Een portret van Marie d'Harcourt in het voor haar in 1415 vervaardigde gebedenboek. | Beeld: Wikimedia Commons

We weten dat iemands identiteit gevormd wordt door afkomst, opvoeding en levenservaringen. Maar ook het niet geleefde leven kan daarbij van betekenis zijn. Zo ben ik vaak in gedachten bij Marie d'Harcourt, die ooit erehofdame was van Valentina Visconti, de echtgenote van Lodewijk van Orleans. Hij was de broer van de Franse koning Karel VI. Marie huwde later Reinald IV, de hertog van Gelre. Haar naam veranderde in Maria van Gelre. Regelmatig steek ik een kaars voor haar op bij het devotiebeeld van Maria van Renkum. Waarom? Gewoon, omdat ik af en toe aan haar denk en niet anders kan. Ik besef dat deze Française ruim zeshonderd jaar geleden zeker vier keer hetzelfde eikenhouten beeld in Renkum bezocht. Heel bijzonder voelt het voor mij dat we allebei naar het gezicht van het beeld keken en kijken, waardoor verleden en heden bij elkaar komen. Wie was zij en waarom kwam ze naar het huidige Renkum? Ik had haar in het echt graag willen ontmoeten.

Op 24 februari 1380 werd in Normandië, in het plaatsje La Saussaye, een meisje geboren dat de naam Marie d'Harcourt kreeg. Ze was de negende van tien kinderen. Marie verloor haar vader op negenjarige leeftijd en vertrok met haar moeder naar het Franse hof in en rondom Parijs. De vrouw van de Franse koning was namelijk een zus van haar moeder. Marie d'Harcourt leefde in een tijd van culturele en literaire bloei. Aan het hof leerde ze onder anderen Christine de Pizan kennen, die beroemd zou worden met het *Livre de la Cité des Dames*, waarin ze afrekende met het negatieve vrouwbeeld dat eeuwenlang, wijzend naar Eva, door de Kerk werd bepaald.

UITZONDERLIJK MOOI

In haar roman *Het woud der verwachting* uit 1949 geeft Hella Haasse een prachtige beschrijving van de sfeer aan het Franse hof. Daarin komt Marie d'Harcourt verschillende malen voor. Uiteindelijk werd ze erehofdame van de Italiaanse Valentina Visconti, de vrouw van Lodewijk van Orleans, de broer van de Franse koning, en werd ze belast met de opvoeding van hun zoon Karel, die later als dichter bekendheid kreeg.

Het contact tussen de Franse koning en Willem I, hertog van Gelre en Gulik, was niet al te best. Uiteindelijk ontmoetten de mannen elkaar in Parijs in de zomer van 1401. Het mondde uit in een politiek verbond. Koning Karel gaf Willem bij wijze van dank twee relieken cadeau: een splinter van het kruis van Jezus en een doorn uit de bekende doornenkroon. Via Willem I kwamen deze bij het beeld van Maria van Renkum terecht, dat

zich sinds 1380 aldaar in een kapel bevond. Vanaf die tijd groeide het kerkdorpje uit tot een bedevaartsoord. Willem I overleed in 1402 en werd opgevolgd door zijn broer Reinald IV, die vrijgezel was, zes bastaardkinderen had, en geen al te beste reputatie. Een buitenechtelijk kind gold niet als erfgenaam. Wat nu?

Lodewijk van Orleans schoof daarop de 25-jarige Marie d'Harcourt als huwelijkskandidate naar voren, samen met een bruidsschat van 30.000 écu's – omgerekend zo'n 70 miljoen euro. Het huwelijk diende een politiek doel: Frankrijk wilde zo het bondgenootschap met het belangrijke Gelre duurzaam maken. Ter voorbereiding op het huwelijk liet de veertigjarige bruidegom kasteel Rosendael bij Arnhem opknappen. Het huwelijk zelf vond in 1405 in het Franse Crécy plaats, in aanwezigheid van de Franse koning Karel VI. Merkwaardig genoeg ging Reinald IV in de loop van de dag voor zaken alweer weg.

Onder invloed van de Moderne Devotie en geïnspireerd door monniken kregen mensen in de veertiende en vijftiende eeuw behoefte aan gebedenboeken voor privédevotie. Maries gebedenboek, dat oorspronkelijk zo'n 1200 bladzijden telde, is zowel wat de tekst als de illustraties betreft uitzonderlijk mooi. Opvallend is dat het boek geschreven is in het Nederrijnse dialect en niet in het Latijn, terwijl dat wel de gewoonte was. Het gebedenboek van Marie d'Harcourt is een persoonlijk document dat uitdrukking geeft aan de toewijding en ambities van een krachtige vrouw. Het is door de kopiist en monnik Helmich die Lewe in opdracht van haar voltooid op 23 februari 1415 in het klooster Mariënborn te Oosterbeek. De miniatuur van de hertogin die voorin het boek is opgenomen is schitterend, evenals de talloze andere voorstellingen en versieringen. Marie is op de afbeelding gekleed in een houpelende, een overmantel, en draagt op haar hoofd een bourrelet. Ze kwam in 1406 voor het eerst naar Renkum om te bidden bij het beeld van Maria van Renkum, dat tegenwoordig in het kerkgebouw staat. Marie is de oudste van naam bekende pelgrim die het devote beeld bezocht. Dat deed ze ook in 1407, 1409 en 1418. Haar man Reinald IV liet de oude kapel afbreken en verplaatste het beeld naar een nieuw, groot klooster in het Veluwe dorp Reyncom – Renkum, dus. De Molenbeek werd door hem met een bocht verlegd, zodat het water voortaan vanuit het beekdal eerst door het klooster en dan naar de Rijn stroomde. Zo hadden de zusters drink-, was- en toiletwater bij de hand.

Marie d'Harcourt is na de dood van haar man uit

John Bartels bij de resten van het klooster van Renkum. | Foto: John Bartels

‘Op grond van wat we van haar weten, stel ik me Marie voor als een zachtaardige vrouw, intelligent, diep religieus, gewetensvol en zeer zelfbewust’

Gelre verstoten en vervolgens in Gulik, waar ze wat eigen grond had, hertrouwd. De laatste keer dat ze bij leven genoemd werd, was in een brief uit 1428. Uit een document uit 1429 blijkt dat de hertogin toen overleden was. De precieze datum van haar overlijden is echter niet overgeleverd. Uit een briefje dat in het archief van Duisburg werd gevonden, blijkt dat Marie in een klooster van de orde der augustijnen is begraven. Haar levensverhaal doofde uit en ze verdween kinderloos in de nevelen van de geschiedenis.

KIND VAN HAARTIJD

Als ik nu in onze Mariakerk ben en naar het beeld kijk, dan vind ik het bijzonder dat Marie d’Harcourt ooit hetzelfde beeld zag. Op zulke momenten worden in mijn gevoel eeuwen overbrugd. Graag had ik haar in levende lijve in Renkum willen ontmoeten. Regelmatig vraag ik me ook af wat er in haar hoofd omging bij het zien van Maria van Renkum. Op grond van wat we van haar weten, stel ik me Marie voor als een zachtaardige vrouw, intelligent, diep religieus, gewetensvol en zeer zelfbewust. Hoe ze liep, hoe haar stem klonk, wat de uitstraling van haar ogen was – ik zou het uit eigen ervaring hebben willen

meemaken, maar we weten het helaas niet. We weten wel dat ze politiek actief was, aalmoezen weggaf en van nature al belangstelling had voor levensvragen. Wat ik mooi vind aan Marie d’Harcourt is dat zij best in de gaten had dat ze ook een kind van haar tijd was. Ze leefde in een cultuur waarin de positie van de vrouw ondergeschikt was aan die van de man. De verhoudingen in de samenleving lagen vast. Daar hield ze rekening mee, en tegelijkertijd zocht ze de randen op om van betekenis te kunnen zijn. Gebleken is dat ze op politiek vlak als hertogin van Gelre echt wel een rol heeft gespeeld. Hoewel ze uitgehuwelijkt was en haar man, de hertog van Gelre, haar meer als object dan als echtgenote zag, heeft Marie laten zien dat zij de situatie onder controle had. In zekere zin accepteerde ze zijn tekortkomingen. Waarschijnlijk ook omdat ze in de eerste plaats in haar doen en laten gedreven werd door haar geloof, waarin dienstbaarheid en barmhartigheid als waarden naar voren komen. Ze wist een ander mens te waarderen en eer te geven aan wat hem of haar als mens toekwam. Het is opvallend dat Marie ondanks alles van Reinald IV gehouden heeft. In haar gebedenboek staat bijvoorbeeld een smeekbede waarin ze de hoop uitspreekt dat Rei-

Het beeld van Maria van Renkum in de kerk van het dorp. | Foto: John Bartels

'Als ik nu in onze Maria-kerk ben en naar het beeld kijk, dan vind ik het bijzonder dat Marie d'Harcourt ooit hetzelfde beeld zag'

nald tijdens zijn reizen van hogerhand beschermd zou worden. In een later toegevoegde tekst lezen we dat ze hoopte dat engelen hem na zijn overlijden mochten bijstaan.

Marie was erg mariaal gericht; ze had een voorliefde voor Maria. Die spirituele gerichtheid heb ik ook. Samen met haar man schonk ze Renkum een linnen doek met een bijbelse voorstelling, bedoeld voor een tafellessenaar waarop een Bijbel of heilig boek opengeslagen kon liggen. Dit doek bevindt zich nu in het depot van het Catharijneconvent te Utrecht, maar behoort in feite Renkum toe.

Volgens de laatste onderzoeksgegevens zou ze mogelijk begraven zijn in een klooster in Neurenberg. Helaas is het kloostercomplex in de Tweede Wereldoorlog door de geallieerden gebombardeerd. Graag had ik haar graf willen bezoeken. Ik woon nu in een straatje vlakbij het inmiddels verdwenen middeleeuwse klooster te Renkum. Marie d'Harcourt heeft dus in mijn woonomgeving rondgelopen. Ik ben naar haar geboorteplaats in Frankrijk gegaan, heb de kerk waarin ze zo goed als zeker gedoopt is bezocht. Ik heb hun familiekasteel in het plaatsje Harcourt gezien en daar rondgelopen. Vraag me niet waarom, maar ik voel een band met haar.

Ik verbeeld me dat als we in dezelfde tijd waren geboren en elkaar ontmoet hadden, we het goed met elkaar hadden kunnen vinden. Ik kan het ook niet nalaten om regelmatig een kaars voor haar bij Maria van Renkum aan te steken. Met Allerzielen, de dag waarop we in katholieke kerken overledenen herdenken, denk ik ook aan haar. Ik vraag me wel eens af of Marie d'Harcourt vanuit het ongeziene hiervan weet zou kunnen hebben.

Het is een levenskunst om dankbaar te zijn voor

wat je hebt en je daarop te focussen, je in te zetten voor de ander en een mooiere samenleving. Dit in het besef dat alles betrekkelijk is, het leven een geschenk is en de liefde voor jezelf, de ander, de natuur met elkaar in balans moet zijn. Ik verbeeld me dat Marie d'Harcourt daar ook zo over dacht. Een vrouw met een innemende uitstraling, met gevoel voor stijl en dienend ingesteld. Dat maakt haar in mijn beleving bijzonder. Had ik haar maar mogen ontmoeten...

Tallose mensen bezochten en bezoeken nog steeds het Mariabeeld. Hoewel Maria van Renkum gewoon van hout is, is het beeld uitermate kunstzinnig gemaakt en buitengewoon mooi van uitstraling. Op gelovigen, andersdenkenden en kunstliefhebbers heeft het beeld aantrekkingskracht. Van belang is in feite wat de ontmoeting met het devote beeld met je doet, wat het in je teweegbrengt. Als je Maria van Renkum aanschouwt, word je vanzelf stil. Je krijgt het gevoel dat ze naar je kijkt en wel op een wijze die moederlijk, stilzwijgend en begripvol aanvoelt. Het is moeilijk te omschrijven wat er qua gevoel met je kan gebeuren. De opgeschreven teksten van bezoekers in het intentieboek bij het Mariabeeld in de kerk van Renkum spreken voor zich. Genoteerde uitspraken van onbekenden en bekenden, zoals die van Titus Brandsma in 1933, houden me bij tijd en wijle ook bezig.

Het is te hopen dat de huidige inpandige Maria-kapel met het beeld, inmiddels nationaal erfgoed, nog lang in het kerkgebouw kan blijven. De Stichting Maria van Renkum doet er alles aan om te voorkomen dat 1200 jaar zichtbaar katholicisme in Renkum verloren gaat. Ja, veel mensen met mij willen de enige overgebleven katholieke kerk in de gemeente Renkum terecht laten voortbestaan. Mensen worden er gastvrij ontvangen, de kerkdeuren staan overdag open en ook het fraaie meditatiepark met iconen om het kerkgebouw heen is vrij toegankelijk. Je kunt er letterlijk een rondje om de kerk lopen. De meeste mensen komen doordeweeks het gebouw binnenstappen, steken een kaars aan, bidden, mediteren of zitten gewoon stil. Soms gebeuren er bijzondere dingen. Zoals twee muzikanten die op hun viool in een leeg gebouw, zonder te praten, alleen maar muzikale klanken bij het beeld voor Maria ten gehore brengen. Of een oude man die vanuit Eindhoven kwam lopen om zijn dankbaarheid te tonen ter nagedachtenis aan zijn moeder, die hier ooit bad in de hoop dat haar dochttertje mocht genezen, wat ook gebeurde. Volgens hen was er sprake van een gebedsverhoring. In gedachten zie ik al een bronzen standbeeld van Marie d'Harcourt op het kerkplein staan, met het gezicht richting de openstaande kerkdeuren en in haar ene hand haar unieke gebedenboek. Het is alsof ze op die manier ook wil zeggen: "Ga maar naar binnen."

Het plaatsen van een standbeeld als symbool voor de pelgrims en andere zingevingzoekers die op bezoekgaan naar Maria van Renkum zou fantastisch zijn. Wat zou het mooi zijn als het bronzen beeld in 2025 door de ambassadeur van Frankrijk kan worden onthuld. Het beeld van een jonge vrouw kan meehelpen de weg naar Maria te vinden. Maria, die altijd wijst naar haar Zoon, Jezus Christus. ●

John Bartels is voorzitter van de Stichting Maria van Renkum.

www.worldfatima.com

Bid dagelijks de Heilige Rozenkrans

Vraag een gratis informatiepakket aan Fatima Apostolaat, Molenstraat 6, 2712 XM Zoetermeer

“Arm Europa, terug naar je Heer Jezus Christus.”

Zalige Karl Leisner
Geboren 28 februari 1915
Priesterwijding in Dachau 17 december 1944
Gestorven 12 augustus 1945

Nieuwsbrief - flyers – boeken:
www.karl-leisner.nl

Internationaler Karl-Leisner-Kreis
J.H. Smith pr. - 071 5130700

KUNSTHANDEL
DE ST. JANSBASILIEK

Jonny van Wijk

Speciaalzaak in:
Kerststallen en –groepen,
houtsnijwerk, brons, keramiek,
emaille, kaarsen, wens- en
kunstkaarten, religieuze artikelen en
nostalgische cadeaus

Kerkstraat 48
5211 KH 's-Hertogenbosch
T 073-6134636
E info@sintjan-online.nl
I www.sintjan-online.nl

Vind een gelovige Partner

www.samen-verder.nl

Al 40 jaar deskundige en
persoonlijke bemiddeling
Tel. 088 130 34 00
Gratis brochure

40 jaar ervaring

SAMEN VERDER

**Delsasso
Boomverzorging
Bosbeheer**

Bodem van Elde 2a
5292 NB Gemonde
073 503 49 48
info@uwboomverzorging.nl
www.uwboomverzorging.nl

Medjugorje, 44 jaar verschijningen,
vanaf 24 juni 1981 tot heden
Daar, waar de Hemel de aarde écht aanraakt.

Bedevoarten 2025 per vliegtuig:
3 t/m 10 september: vol
8 t/m 15 oktober

INFORMATIE:
Pauline Verstegen
Begijnenstraat 1c, 5341 BC OSS
Tel. 06 – 37 444 233
Email: pauline.verstegen@online.nl

**SWEDENBORG
DE SPIRITUELE COLUMBUS**

biografie over de ontdekker
van de geestelijke wereld

harde omslag, geïllustreerd, A5, 176 blz.
Prijs: € 29,00 inclusief verzendkosten
bestellen via: bestel@swedenborg.nl
meer info op www.swedenborg.nl

geroepen

Kapelaan
Slaven Brajkovic

Diaken
René Klinkenberg

Pastoraal werker
Suzan Crapels

“Zoals de Vader mij gezonden heeft, zo zend ik jullie.”
Deze woorden van Jezus tegen zijn leerlingen zijn heel bekend
geworden. Deze drie personen vullen hun roeping elk op
hun eigen manier in.

Is de opleiding tot priester, diaken, pastoraal werker,
geestelijk verzorger of catecheet ook iets voor jou?

Meer informatie
Rector L. Hendriks Heyendallaan 82
6464 EP Kerkrade tel. 045 211 7025
rector@rolduc.nl www.rolduc.nl

Grootseminarie ROLDUC

PAREDIS STICHTING

Ondersteunt de vorming van priesters, kandidaten
voor het priesterschap en permanent diaconaat

Steun priesters voor de Kerk van morgen!

Voor de opleiding van nieuwe priesters en diakens is uw steun
ook in de toekomst onontbeerlijk. Uw bijdrage is welkom
op rekeningnummers NL77 INGB 0002 8183 27 of
NL95 ABNA 0481 9602 28.

Postadres: Ringweg 48, 6141 LZ Limbricht
06 53841867 info@paredis.nl www.paredis.nl

interview

De Scheldewijding: vreedzaam protest én teken van leven **voor een dorp onder druk**

DOOR ELSA EIKEMA

“Wij smeken U, zegen deze Scheldestroom, verkeersweg voor de schepen. En ook onze parochie, aan deze stroom ontstaan.” Dit gebed zal op 17 augustus tijdens de Scheldewijding in Doel opnieuw klinken. Voor de onwetende toehoorder zijn het mooie woorden, maar voor de Doelenaar zijn ze pure kracht voor de bevochten ziel van het dorp.

Elk jaar vindt in het Vlaamse dorp Doel de Scheldewijding plaats. | Foto's: Frank Peters

Als tijdens de 49ste editie van de Scheldewijding diaken Herman Stroobandt het wijwater over de rivier zal sprenkelen, wordt het stroomafwaarts meegenomen naar de Noordzee. Stroomopwaarts ligt de haven van Antwerpen, die met haar expansiedrift al decennialang een bedreiging vormt voor het Oost-Vlaamse polderdorp Doel.

In de jaren zestig gaat op de bestuurlijke tekentafel de gum over Doel. Reden voor de gedwongen sloop: de uitbreiding van de haven van Antwerpen. Hierop volgt een periode van juridische procedures door lokale actiegroepen, waarbij bewoners lange tijd tussen hoop en vrees leven. De onzekerheid doet veel inwoners vertrekken. Wie blijft, gaat later alsnog weg door het vandalisme in het verlaten dorp. Guido Van Goey, voorzitter van de kerkraad van Doel en medeorganisator van de

jaarlijkse Scheldewijding, wijst op de harde feiten: “In 1998 woonden er nog 645 mensen in de dorpskern van Doel. Dit jaar zijn dat er nog 19.” De geboren Doelenaar vertrok zelf al in de jaren zeventig naar een dorp negen kilometer verderop. Zijn zussen bleven nog tot 2003 — vijf jaar nadat de Vlaamse overheid besloot dat Doel moest verdwijnen.

HEIMWEE

“Ook de mensen die vertrokken hadden liefde voor hun dorp en waren daar graag blijven wonen”, benadrukt Van Goey. “Maar door vandalisme is het hun onmogelijk gemaakt. De meeste mensen zijn met heel veel heimwee vertrokken uit Doel.” In de jaren die volgen overspoelen toeristen het ‘spookdorp’ en moeten borden

hen eraan herinneren dat Doel nog steeds bewoond is. YouTube-vloggers kiezen het dorp als decor voor hun filmpjes om likes mee te scoren. Het klooster van Doel, een laatste stukje trots, wordt in 2016 door vanden in brand gestoken. Deze brand vormt zowel een dieptepunt als een kantelpunt voor Doel. Met het vrijkomen van asbest bij de brand wordt de overheid geconfronteerd met het gevaar van leegstand. De teloorgang van het culturele erfgoed legt het falen van politieke besluitvorming genadeloos bloot.

Al die tijd, te midden van onzekerheid en strijd, is er de jaarlijkse Scheldewijding. Van Goey: "Vijftig jaar geleden is de Scheldewijding ontstaan omdat er toen ook al problemen waren in Doel. De pastoor heeft de wijding toen ingevoerd om de identiteit van de Doelse gemeenschap te beklemtonen. En het is altijd doorgesgaan, deels om het behoud van Doel na te streven."

'BRON VAN VOORSPOED'

De Scheldewijding heeft een cruciale rol gespeeld in het behoud van het dorp Doel. De wijding vormt al jaren zowel een vreedzaam protest tegen afbraak als een teken dat Doel ondanks alles nog leeft. Inmiddels is het voortbestaan van het dorp politiek veilig gesteld: de haven wordt gerenoveerd en met nieuwbouw worden de eerste stappen naar een nieuwe gemeenschap gezet.

Of de oude bewoners de kans zullen aangrijpen om terug te keren naar hun geliefde Doel betwijfelt Van Goey ten zeerste. "Veel van hen zijn inmiddels op leeftijd en hebben in hun nieuwe woonplaats hun plek gevonden. De hechte gemeenschap van toen is helemaal uit elkaar getrokken. Het zal niet meer worden zoals het was."

Toch gloort er hoop voor Doel. De haven van Antwerpen heeft het dorp niet opgegeven, integendeel. Doel mag zich richten op een toekomst met perspectief. En de Schelde zal hier, zoals dat al eeuwenlang het geval is, een sleutelrol in blijven spelen.

De jaarlijkse Scheldewijding trekt dan ook nog altijd veel bekijks. "Ook al is de Scheldewijding nu iets minder spectaculair dan de laatste twintig jaar, er komen volgens de media nog altijd een hoop mensen op af", vertelt Van Goey.

De vele deelnemers zijn er niet alleen vanwege de Doelse feesten die er de laatste jaren bij worden georganiseerd: "Op de dag van de wijding is de kerk van Doel open", zegt Van Goey daarover. "Jaarlijks worden er zo'n vierhonderd kaarsjes in de kerk aangestoken. Dat is toch een teken dat mensen daar belang aan hechten en op zo'n dag ook graag in de kerk komen."

Tijdens de wijding in 2022 sprak pastoor Patrick De Baets de wens uit dat de rivier gezegend zou worden met bedrijven die de rivier schoner maken. "Ik vind dat hele mooie woorden", reageert Van Goey. "Of ze daar rekening mee hebben gehouden, de overheid en de bedrijven, dat weet ik niet. Het is te hopen dat de Schelde een bron van voorspoed zal zijn voor de mensen die er werken. En dat, zoals de pastoor ook zei, hierin rekening gehouden mag worden met het milieu."

Op zondag 17 augustus vindt om 12.00 uur de Scheldewijding plaats op de oever in Doel. De plechtigheid wordt voorafgegaan door een gebedsdienst in de dorpskerk om 11.00 uur. Van daaruit vertrekt de processie naar de rivier, vergezeld van volksmuziek, een processiekruis, twee pauselijke vlaggen en het wijwater dat de stroom zal zegenen. ●

interview

Opereren met een zaklamp Zo vecht een ziekenhuis in Oeganda voor licht en leven

DOOR EMMA KOEVOETS

In het St. Francis Hospital in Oeganda moeten artsen soms opereren bij zaklamplicht door stroomuitval. Een betrouwbaar zonne-energiesysteem kan het verschil maken tussen leven en dood. “Stroom is net zo belangrijk als een dokter of medicijnen.”

Bloedonderzoek tijdens stroomuitval, waarbij Enock de laborante bijlicht met een zaklamp. | Foto's: Stichting MIVA

‘Bij stroomuitval ontstaat er paniek in het hele ziekenhuis. In de operatiekamer is het ronduit levensbedreigend’

Op de achtergrond zoemt de ventilator even op. In de verte klinkt het geruis van verkeer. Joseph Nkurunziza zit achter zijn kantoorbureau in het oosten van Oeganda, waar hij directeur is van het St. Francis, een gemeenschapsziekenhuis dat al 28 jaar bestaat. “We begonnen als een kleine kliniek voor hiv- en aidspatiënten, maar zijn uitgegroeid tot een volwaardig ziekenhuis met brede basiszorg en een missie die verder reikt dan gezondheid alleen”, vertelt hij. “We begeleiden moeders bij bevallingen, ondersteunen families bij het bereiken van economische zelfredzaamheid en willen de vicieuze cirkel van armoede en slechte gezondheid doorbreken.” Maar die missie staat onder druk. Niet door gebrek aan kennis of inzet, maar door een onzichtbare vijand: stroomuitval. “Ironisch genoeg ligt ons ziekenhuis vlak bij de rivier die stroom levert aan

het hele land”, zegt Nkurunziza. “Toch valt bij ons de elektriciteit soms wel drie keer per week uit.” Vaak is het stroomrantsoenering, soms een kapotte transformator die de oorzaak is. “Je kunt je voorstellen welke impact dat heeft op de zorg in het ziekenhuis.”

Het St. Francis bedient vijf districten in de regio – een verzorgingsgebied van drie miljoen mensen. “Wij zijn er voor de allerarmsten. Sommigen reizen wel tachtig kilometer om hier te komen”, zegt Nkurunziza. En dan valt het licht uit, juist als de patiënt eindelijk binnen is. “Zonder stroom kun je geen echo maken, geen infuus aanleggen, geen zuurstof geven, niet opereren. Zelfs rapporten schrijven lukt niet. Alles ligt stil.”

PANIEK

Angela Frings, projectadviseur bij MIVA, was in oktober op bezoek in het St. Francis toen het weer raak was. “Het begon te regenen en meteen viel het licht uit. Pas dan besef je hoe vanzelfsprekend stroom voor ons is. Maar hier beslist het letterlijk over leven en dood.”

Nkurunziza schetst de keiharde werkelijkheid. “Bij stroomuitval ontstaat er paniek in het hele ziekenhuis”, zegt hij. “In de operatiekamer is het ronduit levensbedreigend. Je kunt niet zomaar stoppen als je midden in een bevalling of keizersnede zit.”

Het ziekenhuis beschikt over een noodgenerator, maar die is beperkt inzetbaar en slurpt brandstof. Soms rest er geen andere optie dan patiënten overbrengen naar andere ziekenhuizen. “Dat is iets wat je absoluut niet wilt meemaken”, zegt Nkurunziza. “Zeker niet als het om pasgeborenen of vrouwen in kritieke toestand gaat.” In zulke omstandigheden kan stroomuitval fataal zijn. “We hebben in al die jaren gelukkig maar één leven verloren door stroomuitval. Maar elke keer dat het gebeurt, is het een beproeving. We vrezen dan het ergste voor onze patiënten.”

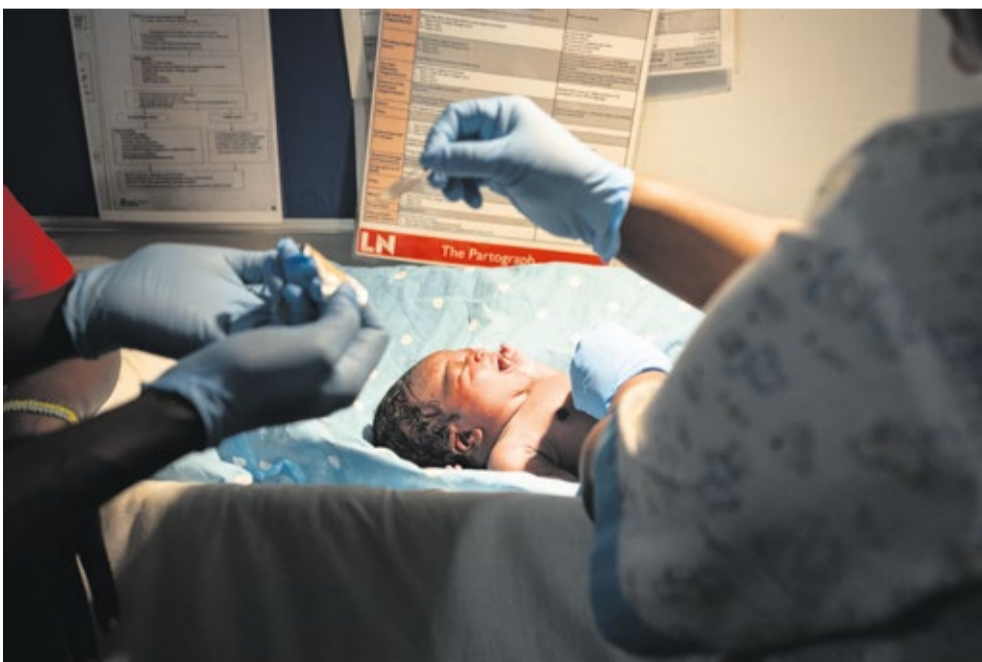
De verhalen zijn aangrijpend. Een moeder die veel bloed verloor na haar bevalling kon alleen worden gered met het licht van een zaklamp. Een andere

Enock en zuster Elisabeth brengen een infuus aan bij een hoogzwangere vrouw. Ook overdag is goed licht enorm belangrijk om te kunnen werken.

De 38 weken zwangere Victoria krijgt een extra echo omdat ze malaria heeft, wat extra risico's met zich meebrengt.

Baby Carlton wordt na zijn geboorte gecontroleerd. Goed licht is daarbij onmisbaar.

vrouw verloor haar baby én haar baarmoeder omdat een spoedoperatie tijdens een langdurige stroomuitval niet kon doorgaan. “Deze vrouw heeft haar kindje verloren, maar ook de kans om ooit nog een kindje te krijgen”, aldus Enock, operatieverpleegkundige bij het St. Francis, die deze situaties van dichtbij meemaakt.

MET HART EN ZIEL

Enock kent het ziekenhuis van binnen en van buiten. Hij is niet zomaar een medewerker: als kind werd hij hier zelf behandeld voor hiv. “Hij is letterlijk gered door dit ziekenhuis”, vertelt Nkurunziza. “Dat maakt hem extra betrokken. Hij werkt met compassie, met hart en ziel.”

Frings ziet dat zijn verhaal mensen raakt. “Enock laat zien wat het betekent als je een tweede kans krijgt én hoe kwetsbaar die is als ze bedreigd wordt door zoiets banaals als stroom.” Zwangere vrouwen zijn extra kwetsbaar, maar ook andere groepen, zoals vrouwen met verzakkingen van bekkenorganen, hebben zwaar te lijden onder stroomuitval. Deze vrouwen sparen maandenlang om naar het ziekenhuis te kunnen komen. “Als er dan geen stroom is, moeten ze zonder behandeling terug. Dat is niet alleen een gemiste kans op genezing, maar ook een financiële ramp. Ze verliezen geld én hoop.” De nationale stroomvoorziening in Oeganda is allesbehalve betrouwbaar. Tot voor kort was de levering in handen van een Zuid-Afrikaans bedrijf, maar na het beëindigen van deze concessie is

het beheer teruggegeven aan de overheid. In theorie zou dat een verbetering kunnen zijn, maar in de praktijk zorgen traagheid, gebrek aan onderhoud en inefficiëntie juist voor regelmatige stroomuitval – soms wel wekenlang achter elkaar. Voor het ziekenhuis betekent dit letterlijk in het donker zitten. “Het staatsbedrijf is log en ontoereikend”, zegt directeur Nkurunziza. “Daarom moeten wij als ziekenhuis zelf naar oplossingen zoeken.” Die oplossing ziet hij in zonne-energie. “We hebben hier het perfecte klimaat voor zonnepanelen. Zo’n systeem maakt ons onafhankelijk van het wankel elektriciteitsnet en kan jarenlang levens redden.”

“Wij zijn gewend aan betrouwbare stroom en goede zorg”, voegt Frings daaraan toe. “Maar stel je eens voor dat je in het donker moet bevallen. Of dat je kind op de intensive care ligt en ineens alles uitvalt. Als wij iets kunnen doen om dat te voorkomen, dan moeten we dat doen.” Frings ziet in dit project het thema van het Heilig Jaar terug. “Zonne-energie klinkt technisch, maar het gaat letterlijk om licht brengen. Licht in operatiekamers, licht in de nacht, maar ook licht als symbool van hoop.” Nkurunziza sluit zich daarbij aan. “Internationale solidariteit betekent voor ons erkenning van ons werk en onze uitdagingen. Dat mensen buiten Oeganda begrijpen wat hier speelt en ons willen helpen, is ongelooflijk waardevol. Stroom is geen luxe. Het is noodzaak. En het redt levens. Zonder twijfel.” ●

Wat doet MIVA?

MIVA wil het St. Francis helpen bij de aanleg van een zonne-energiesysteem. “We kennen het ziekenhuis al jaren en weten hoe belangrijk hun werk is voor de hele regio”, zegt Angela Frings. “We werken samen met een lokale organisatie in Oeganda die de uitvoering coördineert. Wij leveren de middelen en de kennis, zij begeleiding ter plekke.” Frings benadrukt hoe nijpend de situatie is. “Er zijn zó veel ziekenhuizen zonder stabiele stroomvoorziening. Het is goed dat dit probleem eindelijk zichtbaar wordt.” Wat kan Nederland doen? “De enige duurzame oplossing is zonne-energie”, stelt Nkurunziza. “Het St. Francis is maar één voorbeeld. Veel andere ziekenhuizen kampen met hetzelfde probleem, of zelfs erger. Mijn oproep is: help ons om dit systeem te realiseren. Het redt structureel levens.”

Dit artikel kwam tot stand in samenwerking met Stichting MIVA.

Help mee! De MIVA-collecte vindt plaats op 16 en 17 augustus in katholieke kerken in Nederland. Met uw bijdrage brengt u het St. Francis Hospital een stap dichterbij een betrouwbaar zonne-energiesysteem. Doneren kan via www.miva.nl.

augustus & september

AGENDA

MARIAWEEKEND

📍 Aardenburg (NL) & Brugge (B)

📅 Vr 15 t/m zo 17 aug

Foto: Paul Hermans - Wikimedia Commons

De werkgroep Aardenburg-Bedevoertstad organiseert rondom het feest van Maria Tenhemelopneming een feestelijk driedaags Mariaweekend onder het thema 'Maria, teken van hoop'. Met op 15 augustus deelname aan de eeuwenoude Blindekensprocessie (ook bekend als de Brugse Belofte) in Brugge. De Aardenburgse staakmadonna wordt meegevoerd. Op 16 augustus is de jaarlijkse openluchtviering om 19.00 uur op het plein voor de H. Maria Hemelvaartkerk (Weststraat 80, Aardenburg). Op 17 augustus is er een fietstocht van 36 kilometer langs diverse kapellen in de regio, met verhalen, rustpunten en verzorging onderweg. De fietstocht start om 13.00 uur vanaf het Pastoor Willy Martensplein in Aardenburg.

Info:

aardenburgbedevaart@zeelandnet.nl

KLOOSTERFESTIVAL

📍 Diepenveen

📅 Do 21 aug t/m zo 24 aug & vr 19 t/m zo 21 sep

Klooster Nieuw Sion organiseert deze (na)zomer twee festivals in de kloostersfeer van rust, gebed, muziek en ontmoeting. Het thema is 'Lichtvoetig'; op het programma staan onder meer een blotevoetenpelgrimage, kunstworkshops en verdieping rondom de heilige Augustinus. De zomerse editie in augustus is voor jongvolwassenen tot en met 39 jaar; de septembereditie richt zich op 35-plussers. Deelnemers kamperen in de kloosterboomgaard, nemen deel aan getijdengebeden en genieten van programma's rond bidden, werken en licht leven. Locatie: Vulikerweg 6.

Info/aanmelden: nieuwsion.nl/zomer-kloosterfestival-2025

TENTOONSTELLING

📍 Wittem

T/m zo 24 aug

In het pelgrimsoord Klooster Wittem is een tentoonstelling te zien van oude liturgische gewaden uit de sacristiekasten van het klooster. Te bewonderen zijn onder andere met de hand geborduurde kazuifels, dalmatieken en koorkappen, rijk aan symboliek en historisch vakmanschap. Locatie: Scala (Wittemer Allee 34). Tijd: dagelijks van 9.00 tot 17.00 uur. De toegang is gratis.

Info: kloosterwittem.nl

BISDOMDAG

📍 Roermond

📅 Za 30 aug

Het bisdom Roermond organiseert een Bisdomdag in het kader van het Heilig Jaar. Onder het motto 'Pelgrims van Hoop' worden parochies en gemeenschappen uit heel Limburg uitgenodigd voor ontmoeting, gebed en bezinning. Met onder andere een eucharistieviering in de Sint-Christoffelkathedraal, een pelgrimsroute naar vier kerken, getuigenissen en een vesperviering. Tijd: 10.30 tot 16.15 uur. Locatie: rond het bisschoppelijk centrum en het stadspark. Deelname is gratis, met uitzondering van de lunch. Aanmelden kan tot 15 augustus.

Info/aanmelden: bisdom-roermond.nl

GODFRIED BOMANS

📍 's-Hertogenbosch

📅 Za 30 aug

Foto: Jack de Nijs - Anefo, Nationaal Archief

De professionele verhalenvertellers Rick Schreuder en Jan Hoek vertellen in de tuin van de Sint-Janskathedraal (Torenstraat 16) verhalen van de onvolprezen katholieke auteur Godfried Bomans. Begeleid door live gitaarmuziek worden op energieke wijze heerlijke Bomansverhalen verteld. Zet je

telefoon op stil en kom op verhaal in de kathedraaltuin. Luister, kijk en geniet van je eigen fantasie.

Info/aanmelden:

rickschreuder@ziggo.nl

DIAKENWIJDING

📍 Breda

📅 Zo 14 sep

Bisschop Liesen zal door handoplegging en gebed Arjen Gernaert tot diaken wijden voor het bisdom Breda. De wijdingsplechtigheid vindt plaats tijdens de eucharistieviering om 15.00 uur in de H. Antoniuskathedraal (Sint Janstraat 8). Gernaert ontving via priester- en diakenopleiding Bovendonk en grootseminarie Rolduc zijn vorming en opleiding.

Info: bisdombreda.nl

BOEKPRESENTATIE

📍 Utrecht

📅 Wo 17 sep

Foto: Patrick Fore - Unsplash

Presentatie van het boek *Keuze voor Vrede* van Andrea Riccardi in het Nederlands. Met sprekers Erik Borgman, Nederlands lekendominicaan en emeritus-hoogleraar theologie, Bernd Wallet, oudkatholiek aartsbischop van Utrecht, en Hilde Kieboom, voorzitter van Sant'Egidio in de Lage Landen. Na afloop is er gelegenheid tot ontmoeting tijdens een receptie. Tijd: 19.30 uur. Locatie: Augustinuskerk (Oudegracht 69).

Info: santegidio.nl

STILLE DAG

📍 Thorn

📅 Za 20 sep

Foyer de Charité organiseert een dag van stilte, gebed en bezinning. De dag bestaat uit inleidingen, Eucharistie en aanbidding – een pas op de plaats om je opnieuw bewust te worden van Gods

aanwezigheid. Inleider: foyervader Andre Pierik en de gemeenschap van de Foyer. Tijd: 9.15 tot 16.30 uur. Locatie: Onder de Bomen 2.

Info/aanmelden: foyer-thorn.nl

HOOR JE MIJ?

📍 Landelijk

📅 V.a. za 20 sep

Foto: OSV News - Gregory A. Shemitz

In 2025 en 2026 organiseren tien gemeenschappen van vrouwelijke religieuzen opnieuw een serie kennismakingsbijeenkomsten. Onder de naam 'Hoor je Mij?' openen zij een zaterdagmiddag in de maand hun deuren voor (jonge) vrouwen die willen onderzoeken of het kloosterleven iets voor hen zou kunnen zijn. Elke maand opent een andere kloostergemeenschap haar deuren. Er is een rondleiding, getuigenis van zusters, uitwisseling, gezamenlijke maaltijd en gebedsviering. De eerste bijeenkomst is bij de dominicanessen van Neerbosch (Dennenstraat 97, Nijmegen).

Info/aanmelden:

dominicanessenvanneerbosch.nl

BIRGITTA BIJeenKOMST

📍 Rosmalen

📅 Di 23 sep

Birgittabijeenkomst in het parochiecentrum van Rosmalen. Hans Alderliesten, schrijver, onderzoeker en organist gaat in op het thema: 'Doe gerechtigheid en je zult in vrede zijn'. Oorlog, een woord dat de afgelopen maanden vaak viel. Bisschop-filosoof Augustinus zou er een onverwachte dimensie aan toevoegen: we moeten oorlog voeren tegen onszelf. Hoe doe je dat? Alderliesten staat in zijn lezing in de vredesweek stil bij de augustijnse spiritualiteit rondom oorlog en vrede. Tijd: 20.00 uur. Locatie: Rodenborchweg 2.

Info:

birgittabijeenkomsten.blogspot.com

erfgoed

Een nieuwe kijk op kardinaal Ad Simonis

DOOR JEFFRY HUNTJENS-BAETSLEER, KDC

Een portret van Simonis uit 1988 door Erika Visser (1919–2007).
| Beeld: KDC

Op 2 september wordt er aan de Nijmeegse Radboud Universiteit een nieuw boek gepresenteerd over het leven en werk van kardinaal Ad Simonis (1931-2020), exact vijf jaar na zijn overlijden. Voor de meeste lezers van *Katholiek Nieuwsblad* is kardinaal Simonis een bekende naam. Hij was vanaf eind 1970 bisschop van Rotterdam en van 1983 tot 2007 aartsbisschop van Utrecht. In 1985 werd hij door paus Johannes Paulus II kardinaal gecreëerd. Simonis had de leiding over de Nederlandse kerkprovincie in turbulente jaren: de aanzwellende secularisatie van de samenleving, de polarisatie binnen de Kerk en de pijnlijke misbruikdossiers stelden hem als kerkleider zwaar op de proef.

Historicus en journalist Ton Crijnen, die in 2014 de eerste biografie over Simonis schreef, zegt dat er bijna geen andere Nederlandse kerkleider is

geweest waar de publieke opinie zo sterk over verdeeld was als hij. Zo kreeg Simonis vanuit (met name) niet-katholieke hoek veel kritiek op zijn standpunten rondom abortus, euthanasie en het homohuwelijk. Met zijn onvoorwaardelijke trouw aan Rome en zijn omgang met de misbruikdossiers vervreemde hij ook een deel van de Nederlandse katholieken. Daartegenover staat dat Simonis ook bruggen wist te bouwen. Wie de preken en toespraken in zijn archief nader bestudeert, leest dat hij breed geïnteresseerd was in sociaal-maatschappelijke en politieke thema's, en hij trachtte altijd raakvlakken te vinden in het publieke debat. In zijn laatste jaren als aartsbisschop was hij daardoor ook verrassend populair geworden en was hij regelmatig te zien in de media. Crijnen stelt dat het daarom ook lastig is om in te schatten hoe de geschiedenis uiteinde-

In deze beeldrubriek in samenwerking met het Katholiek Documentatiecentrum Nijmegen (KDC) staat het Rijke Roomse erfgoed centraal.

lijk over Simonis zal oordelen. De biografie had uiteraard het voordeel dat hij zijn hoofdpersonage nog in levende lijve kon spreken, maar tevens stond hij daardoor nog te kort op de gebeurtenissen. Zijn onderzoek zou slechts een eerste stap zijn. De vervolgstap komt nu in de vorm van deze nieuwe publicatie, geschreven door Bas van Nieuwland, die naast zijn studie geschiedenis aan de Radboud Universiteit, heeft gewerkt aan de inventaris van Simonis' persoonlijke archief bij het Katholiek Documentatiecentrum. Het is een uitnodiging aan een nieuwe generatie onderzoekers om zich te verdiepen in het werk van de kardinaal en een nieuwe kijk op hem te vormen. ●

Het persoonlijk archief van Adrianus kardinaal Simonis (1931-2020), uitgegeven door Radboud University Press, is vanaf september verkrijgbaar.

levende traditie

Het Concilie over de goddelijke openbaring

DOOR ANDRÉ ROES

Wat is de "eigenlijke leer" over de goddelijke openbaring, en het belang daarvan voor de Kerk en zelfs voor de hele wereld? Met deze vraag begint *Dei Verbum*, over het Woord van God, een korte maar veel bestudeerde concilietekst. In zijn goedheid en wijsheid heeft het God behaagd zich aan de mensen te openbaren, in de schepping, maar "bovendien vanaf het begin aan de eerste mensen".

Ook na de val van Adam en Eva laat God de mensheid niet in de steek, zegt de tekst. Hij maakt Abraham tot stamvader van een groot volk. Hij bereidt de weg voor, door de aartsvaders, door Mozes en de profeten, voor het Evangelie. Hij spreekt uiteindelijk door de Zoon. Maar hoe weet je nu precies hoe de Zoon tot ons gesproken heeft? Wat zijn de bronnen van Gods openbaring? De Schrift natuurlijk, maar ook de hele en lange traditie van de Kerk, die breder is dan de

Schrift en ons veel te zeggen heeft. In de voorbereiding van *Dei Verbum* werd een pijnlijke verdeeldheid bij de concilievaders zichtbaar. Hoe lees je de Schrift, wat is het belang van de historisch-kritische exegese, de bijbeluitleg? Hoe ver mag die gaan, wat is de rol van de Kerk, het leergezag? De conservatieven, onder de geharnaste leiding van kardinaal Alfredo Ottaviani, hadden een *statische* opvatting over de Openbaring. Voor hen was die Openbaring vooral een mededeling van goddelijke geheimen, neergelegd in de geloofsleer, in een vaste traditie, in onveranderlijke formules.

METEOR

Deze geloofsschat diende je zuiver te bewaren en te verdedigen. Tegen dit defensief ingestelde voorconciliaire denken tekende zich het meer *dynamische* denken af van vernieuwers als de kardinalen Franz König en Joseph

Frings, met zijn invloedrijke adviseur Joseph Ratzinger. Na lange en verhitte discussies (de Kerk discussieert) en na een ingrijpen van paus Johannes XXIII (de Kerk besluit) schaarde het Concilie zich met een zeer grote meerderheid achter de hervormers. In het oude, statische denken, zegt Ratzinger er later over, werd de Openbaring, het Woord van god, nog te veel gezien als "een op aarde gevallen meteor", die ergens als "een steenmassa voor ons ligt", die je als het ware "naar het laboratorium" kunt overbrengen, om het aldaar als een theologisch object te analyseren, en er vervolgens leerstellige uitspraken over te doen. Ratzinger pleitte in die tijd al voor een dynamische opvatting van de Openbaring. Voor hem is de Openbaring niet een "hoog" spreken van God tót de mens, maar een spreken mét de mens. Openbaring is een dynamische handeling, niet goed voor

te stellen zonder de begrippen dialoog en relatie. God zoekt een verbond met de mens. Hij spreekt tot de mensen "als tot vrienden". Het hele denken van Joseph Ratzinger is dialogisch, dynamisch. Als God zich openbaart, wil Hij gemeenschap met de mensen. Gods openbaring heeft mensen nodig! God spreekt niet in een lege, holle, onmenselijke ruimte. Als de mens niet "reageert" op het spreken van God, als hij niet meer luistert, niets meer waarneemt, dan is er geen Openbaring meer, zegt Ratzinger. Als je in de gesecculariseerde wereld met je rug naar God gaat staan, dan maak je Gods openbaring onmogelijk. God zoekt de mens. De mens moet God zoeken. Alles is hier dialoog en relatie. ●

In 'Levende traditie' laat kerkhistoricus André Roes tweewekelijks zijn licht schijnen op de rijke geschiedenis van onze Kerk.

achtergrond

Poolse bisschoppen halen de teugels aan bij katholiek persbureau

DOOR JONATHAN LUXMOORE - OSV NEWS

De Poolse bisschoppen gaan het katholieke persbureau KAI hervormen “om financiële redenen” – én om “desinformatie te minimaliseren”. De hoofdredacteur spreekt van een “terugkeer naar totalitaire tijden” en dient zijn ontslag in.

Marcin Przewczewski leidt het Poolse katholieke persbureau KAI al 32 jaar, maar dient nu zijn ontslag in vanwege aangekondigde 'hervormingen' door de Poolse bisschoppen. | Foto: OSV News - Hubert Szczypek

“Deze hervormingen zijn oppervlakkig en overbodig”, aldus Marcin Przewczewski, hoofdredacteur en voorzitter van het Katholiek Informatieagentschap (KAI) in Polen, een van Europa’s grootste katholieke persdiensten. “We hebben geprobeerd om eerlijke en verantwoorde berichtgeving te brengen over allerlei onderwerpen, in plaats van louter propaganda. Maar de meeste bisschoppen lijken te vinden dat KAI zich moet beperken tot pr-achtige apologetiek.”

Zijn vertrek volgt op een grote reorganisatie die is opgezet door de woordvoerder van de bisschoppenconferentie, jezuiet Leszek Gęsiak. Die hervorming houdt in dat KAI wordt ondergebracht in een nieuwe ‘Mediagroep van de Bisschoppenconferentie’, die wordt geleid door de 60-jarige pater Gęsiak zelf. Het nieuwe mediaproject, dat al in maart werd goedgekeurd maar nog niet officieel is aangekondigd, werd opnieuw besproken tijdens de plenaire vergadering van de bisschoppen van 10 tot 12 juni in Katowice. Een definitieve beslissing werd uitge-

steld in afwachting van juridisch advies.

Przewczewski vertelt dat KAI-journalisten zelf ook juridisch advies hebben ingewonnen over de hervormingsplannen en “ondersteunende reacties” hebben ontvangen van veel collega-journalisten. “Alles wat KAI publiceerde was volledig in overeenstemming met de leer van de Kerk. We begrepen heel goed wat onze redactionele taak was”, aldus Przewczewski. “Maar veel van de huidige bisschoppen verwarren onze rol met die van een pr-afdeling en begrijpen niet dat katholieke media een zekere mate van onafhankelijkheid nodig hebben om hun taak goed te kunnen uitvoeren.”

'TOTALITAIRE TIJDEN'

KAI werd in 1993 opgericht door de Poolse bisschoppenconferentie als het eerste katholieke persbureau in het postcommunistische Oost-Europa. Al 32 jaar staat Przewczewski aan het roer. Het agentschap heeft een redactieraad van vijf bisschoppen, momenteel onder voorzitterschap van aartsbis-

schop Adrian Galbas van Warschau. KAI werkt samen met andere katholieke persbureaus, zoals Kathpress uit Oostenrijk en het Duitse KNA. Ook werkt het nauw samen met Opoka.pl, een online platform dat in 1998 door de Poolse bisschoppen werd opgericht en sindsdien is uitgegroeid tot een belangrijke Poolse nieuwssite.

Gęsiak zegt tegen het Poolse persbureau PAP dat zijn hervormingsvoorstel het resultaat was van langdurig overleg binnen de bisschoppenconferentie over “de functionele principes” van katholieke media. Volgens hem bestond er onder de bisschoppen “geen twijfel” dat KAI en andere katholieke mediakanalen “hervormd” moesten worden – “vooral om financiële redenen” – en dat het essentieel is dat de inhoud van KAI “in overeenstemming wordt gebracht met de boodschap van de bisschoppen”.

Volgens Gęsiak hadden de bisschoppen er jarenlang moeite mee gehad dat Przewczewski en zijn redactie “rechtstreeks kritiek” uitten op bepaalde recente beslissingen. “We constateren al enige tijd financiële problemen bij KAI en Opoka, terwijl sommige KAI-berichten niet volledig overeenkomen met de institutionele boodschap van de katholieke Kerk in Polen”, aldus de jezuiet. “Het doel is de uitgaven van onze mediaorganisaties te optimaliseren en desinformatie te minimaliseren.”

Przewczewski verwerpt die beweringen. “Behalve dat deze hervorming in strijd is met de wet – mediagroepen of consortiums moeten de autonomie van de bestuursorganen van hun leden respecteren – betekent dit een terugkeer naar praktijken uit totalitaire tijden”, aldus de KAI-hoofdredacteur.

Hoewel KAI soms juist werd bekritiseerd omdat het te dicht tegen de officiële kerkelijke lijn aan zou zitten, speelde het bureau een rol in het aan de kaak stellen van het toedekken van seksueel misbruik door Poolse bisschoppen. Zo uitte het scherpe kritiek op het besluit begin juni om de Poolse priester, aartsbisschop Wojciech Polak, te ontslaan als leider van een team van experts dat een onafhankelijke commissie moest oprichten die misbruik van minderjarigen door geestelijken moest onderzoeken. Andere berichten van KAI die de Poolse bisschoppen tegen de borst stuitten, waren onder meer een interview met een theoloog die zei dat de Kerk geen behoefte heeft aan “een klerikale kaste die haar eigen taal spreekt en niet met mensen in gesprek wil gaan”. “Onze medewerkers willen eerlijke journalisten zijn en geen pr-mensen, maar dat lijkt steeds moeilijker te worden”, aldus Przewczewski. “Katholieke media moeten niet alleen informeren. Ze moeten ook problemen binnen het kerkelijk leven bespreekbaar maken. Helaas lijkt men dat soms vergeten te zijn.” ●

interview

Poolse stichting verandert al 25 jaar levens naar het voorbeeld van Johannes Paulus II

DOOR KATARZYNA SZALAJKO - OSV NEWS

Een oproep van Johannes Paulus II tijdens zijn pausbezoek aan vaderland Polen leidde 25 jaar geleden tot de oprichting van een stichting die jongeren uit kansarme gezinnen een studiebeurs biedt, maar nog veel meer dan dat. “Dit is een gemeenschap voor het leven.”

Vreugde tijdens de jubileumpelgrimage van de stichting die vele Poolse jongeren hielp aan een studiebeurs. | Foto's: OSV News - Dzielo Nowego Tysiaclecia

Priester Dariusz Kowalczyk, voorzitter van de stichting: “De band met onze gemeenschap blijft een leven lang bestaan.”

Duizenden jonge Polen trokken op 19 juli zingend en biddend door de straten van Czestochowa, op weg naar het Mariaheilgdom van Jasna Góra. De jaarlijkse pelgrimstocht en het zomerkamp in de Poolse stad markeerden dit jaar het 25-jarig jubileum van de stichting Dzielo Nowego Tysiaclecia (Werk van het Nieuwe Millennium). De stichting ondersteunt getalenteerde jongeren uit kansarme gezinnen.

De stichting, die in Polen ook wel kortweg ‘Het Werk’ wordt genoemd, is opgericht als antwoord op de oproep van de inmiddels heilige Johannes Paulus II om jongeren te ondersteunen en een “cultuur van het leven” te bevorderen. Na de pelgrimstocht van de paus naar zijn vaderland in 1999 namen de Poolse bisschoppen het initiatief om getalenteerde jongeren uit kleinere steden en plattelandgebieden te helpen, niet alleen door beurzen te verstrekken, maar ook door geestelijke vorming te bieden. In de afgelopen 25 jaar heeft de stichting meer dan tienduizend studiebeurzen verstrekt aan studenten. En daarvoor kregen zij meer dan alleen een studie.

“Dit is een gemeenschap voor het leven”, aldus priester Dariusz Kowalczyk, voorzitter van de stichting. “Veel

van onze alumni hebben nu kinderen en ze vertegenwoordigen een breed scala aan beroepen. Sommigen kwamen uit zeer moeilijke omstandigheden, gebroken gezinnen en uitdagende omgevingsomstandigheden. Ze zijn dankbaar dat ze deel hebben uitgemaakt van een gemeenschap die hun een nieuw perspectief heeft geboden, geworteld in het geloof en naar het voorbeeld van Johannes Paulus II.”

De priester gelooft dat de figuur van Johannes Paulus II nog steeds van fundamenteel belang is voor de vorming van jonge mensen vandaag, in het bijzonder die uit gebroken of moeilijke gezinnen. “Karol Wojtyla verloor zijn moeder, broer en vader. Op 21-jarige leeftijd was hij volledig alleen, zonder directe familie. Sociologisch gezien zou hij een perfecte kandidaat zijn geweest om te falen in het leven”, aldus Kowalczyk. “Maar dat deed hij niet. Wat het verschil maakte, was zijn diepe verbondenheid met God en de Kerk. Deze universele waarheid stelde hem in staat om het fascisme, het communisme en persoonlijke tragedies te overleven.”

“Veel jonge mensen zeggen tegen mij: ‘Ik leef van de ene bijeenkomst naar de andere’, omdat die hun de kracht geven om door te gaan”, voegt hij eraan

toe. “Het einde van het beurzenprogramma betekent niet het einde van hun band met ons; die blijft een leven lang bestaan.”

Jacek Laszczak, een student aan de militaire academie in Wroclaw, vertelt dat de stichting zijn droom om militair te worden mogelijk heeft gemaakt. Voor zijn familie zouden de kosten van de opleiding en uitrusting een te zware last zijn geweest. “Natuurlijk biedt de stichting niet alleen financiële hulp”, zegt hij. “Het gaat om vorming, gemeenschap en de ontmoeting met mensen die grote doelen nastreven.”

Kasia Stalmach, een rechtenstudente en actieve vrijwilligster in de hospice- en hulpdiensten, benadrukt hoe de stichting haar motiveert om uitmuntendheid na te streven terwijl ze anderen dient. “De vorming en het contact met andere beursontvangers maken me een beter mens”, zegt ze. “Ik ben dankbaar dat ik deel uitmaak van deze geweldige familie en dat ik een ‘levend monument’ ben voor deze buitengewone man, Johannes Paulus II.”

Daria en Rafal Dobosz, nu getrouwd en met drie zonen, ontmoetten elkaar in 2008 op een kamp van de stichting. “We zijn God enorm dankbaar voor de hulp die we hebben gekregen”, vertellen ze.

“We hebben een opleiding gekregen, goede beroepen, elkaar en de onschatbare ervaring van deelname aan een levende kerkgemeenschap.”

Een ander getrouwd stel, Dorota en Kamil Polomscy, vertelt dat ze hun ontmoeting en inmiddels tienjarige huwelijk te danken hebben aan de stichting. Tijdens de zomerkampen voor beursstudenten groeide hun vriendschap uit tot meer. Dankzij de beurs konden ze hun kleine stadje verlaten om naar de middelbare school te gaan, gevolgd door de universiteit, zonder financiële zorgen. Kamil koos voor een carrière in de financiële sector en Dorota werd beëdigd vertaler. “De stichting was een plek waar we groeiden in het geloof, blijvende vriendschappen opbouwden en elkaar vonden”, zeggen ze.

De stichting richt zich nu op het versterken van haar alumnivereniging, in het besef dat zij blijvend zoeken naar gemeenschap, geloofsvorming en mogelijkheden om iets terug te doen. “Ze hebben het nodig en ze willen het”, benadrukt priester Kowalczyk. “En dat is onze missie voor de toekomst. Deze plek bewijst dat geloof een gemeenschap kan opbouwen die standhoudt en levens verandert.”

(Vertaling: Susanne Kurstjens)

interview

De pelgrimsroute naar Santiago bracht Anna hernieuwde levenslust en een eigen herberg

DOOR HETTIE VAN DER VEN

Vier jaar geleden verliest Anna Visser (50) onverwachts haar partner Chris. Vol verdriet gaat ze een deel van de beroemde Camino lopen. Met enkel een rugzak en haar eigen verhaal hervindt ze stap voor stap haar weg. In *Mijn herberg aan de Camino* schrijft ze over haar hervonden levensgeluk.

Anna Visser bij haar herberg aan de Camino, de beroemde pelgrimsroute naar Santiago de Compostella. | Foto: Arend Verbrugh

“Ik zit nu heerlijk voor mijn herberg. Vanmorgen vroeg heb ik al een stukje Camino gewandeld!” Aan de telefoon vanuit Spanje klinkt Visser energiek en vrolijk. “Ik heb even vakantie, voordat in augustus de drukste periode van het jaar aanbreekt in mijn herberg.” Die herberg, dat is Aves de Paso (“Trekvogels”) in Pendueles. Dit dorpje in de regio Asturias ligt aan de Camino del Norte, die van Irún, net voor de Franse grens, naar Santiago loopt. Visser draait inmiddels haar derde seizoen. Met achttien bedden en iedere avond evenzoveel monden om te voeden heeft ze het razend druk. “Ja, het kost veel energie, maar geeft nog veel meer energie.”

Haar boek begint bijna vier jaar geleden. Het is twee maanden na de uitvaart van Chris. Visser zit thuis op de bank en staart wezenloos voor zich uit. Maar haar binnenste roept: “Je moet naar Spanje.” Al eerder liep ze een deel van de Camino en ook nu zet de aantrekkelijke eenvoud van het lopen haar in beweging. Ze boekt een ticket en vertrekt. Alleen, met Chris in haar hart. En weer doen het lopen en de ontmoetingen met andere pelgrims haar goed. “De Camino geeft de verbondenheid die we in het normale leven een beetje zijn kwijtgeraakt. Door alle gesprekken en vriendschappen die ontstaan ga je weer openstaan voor het leven.” Kenmerkend voor de Camino, aldus Visser: “Iedereen is er gelijk. Het gaat heel erg om delen op de Camino. Eten en blarenpleisters, maar ook ervaringen, verhalen, je eigen geschiedenis. Al lopend laat je snel meer van jezelf zien en ben je minder oordelend. Dat werkt heel helend. Het leven kan misschien toch weer leuk worden, dacht ik toen ik wandelde.”

Eenmaal weer thuis laat de Camino haar niet los. In een slapeloze nacht stuit ze al googelend op Aves de Paso, dat te koop staat. Daadkrachtig als ze is belt Visser de eigenaar, vliegt per ommegaande naar Spanje en de koop wordt gesloten. Ze zegt haar leuke baan als programmamaker bij een debatpodium en filmhuis in Rotterdam op, neemt afscheid van haar drie volwassen kinderen en vertrekt. Een nieuw leven begint. Een leven van bedden verschonen, maaltijden op tafel zetten en vooral van heel veel mensen ontmoeten en naar verhalen luisteren. “Iedereen loopt de Camino: jong, oud, links, rechts, arm, rijk. Ik hoor veel verhalen en word daardoor dagelijks geconfronteerd met mijn eigen aannames en vooroordelen.”

De Camino vormt al vanaf de negende eeuw een pelgrimsweg, bestaande uit verschillende paden die allemaal naar het graf van de apostel Jacobus in Santiago de Compostella leiden. Zijn symbool, een schelp, leidt

pelgrims uit alle windstreken de weg. Gelovig of niet, het lopen van (een deel van) het pelgrimspad is razend populair. Visser: “Volgens mij is wandelen vooral sinds corona veel populairder geworden. Veel mensen zijn overprikkeld of belanden in een burn-out. Vooral jonge mensen willen niet meer meedoen aan de *ratrace* en willen hun leven invulling geven zonder druk van buitenaf. Maar ik zie ook veel fitte gepensioneerden die rust en richting zoeken.”

Op de vraag of ze nog vaak mensen treft die echt als belijdend katholiek op weg zijn naar Jacobus, wendt ze zich even tot Sébastien, haar huidige liefdespartner die ze als pelgrim in haar herberg leerde kennen. Ze zijn het eens: “We schatten in dat zo’n twintig procent van alle wandelaars nog echt pelgrimeert vanuit hun katholieke wortels. Dit komt vooral omdat de helft van alle pelgrims Spaans is. Spanje is nog altijd een heel gelovig land. Het percentage onder de Nederlandse pelgrims zal lager liggen. Gisteren sliep hier nog een priester uit de Verenigde Staten. Die liep met de Bijbel in zijn hand. Vaak hoor ik mensen iets zeggen als: ‘Ik voel me dichter bij God tijdens het lopen.’”

Ook voor Visser zelf is het katholieke fundament van de Camino van waarde. “Ik zal nooit zeggen dat ik niet in God geloof. Ik geloof dat God in onszelf en in al het mooie om ons heen zit. Ik loop vaak een kerk in om even te reflecteren of een kaarsje te branden. Ik realiseer me dat de Camino zonder het geloof erg leeg en plat zou zijn. Er lopen al duizenden jaren pelgrims over deze paden. Dat voel je.”

Visser heeft nog allerlei plannen. “Ik ga een kookboek maken en ik wil de Camino van Japan gaan wandelen. Ja, die bestaat en loopt van tempel naar tempel.” Maar voorlopig heeft ze met haar herberg aan de Camino haar plek gevonden. Een plek waar verhalen worden gedeeld en levensvreugde wordt hervonden. ●

Anna Visser, *Mijn herberg aan de Camino*

Uitgeverij: Brandt
Pagina's: 256 | € 22,50
ISBN: 9789493319349

feuilleton

Tussen speelplaats en kapel **Lege netten (2)**

DOOR LOUISE LENEMAN

Een paar dagen later gaan ze een middagje naar zee. Het begin is heerlijk. In haar gebreide badpakje spartelt Marike opgetogen door de golven. Spannend, die reuzekracht van de zee. Af en toe gaat ze kopje onder. Komt proestend en opgelucht weer boven. Vol plezier bouwt ze samen met andere kinderen een groot zandkasteel. Bakt taartjes en zoekt mooie roze schelpjes om er een ketting voor mama van te maken. Opeens wordt er een paar keer hard getoeterd. De strandbewaker staart met een paar omstanders strak naar het water. Even later wordt er snel een rubberboot aangesleept. Een mevrouw loopt handenwringend heen en weer. De reddingsboot duikt op en neer door de golven die steeds wilder worden. Een politieauto rijdt het strand op. Er komen steeds meer mensen kijken. Wat is er aan de hand? “Er wordt een kind vermist”, zegt een man, “waarschijnlijk te ver in zee gegaan. Als het maar niet te laat is.”

Marike hoort het en ondanks de warmte kruipt er kippenvel over haar armen. Een kind? Verdrongen?

De reddingsloep keert terug. Er wordt een meisje van haar leeftijd op het strand gelegd. Ze is spierwit, haar lippen zijn blauw. Een van de reddingsbootmensen duwt snel achter elkaar op het lijfje van het meisje. Er gutst water uit haar mond. Veel water. Het gaat maar door. Bewegingsloos ligt het kind met gesloten ogen, als een gummipop. Er wordt een dokter bij geroepen. Hij schudt zijn hoofd. De vertwijfelde moeder buigt zich over haar kind. Marike grijpt de hand van tante Noor. Die slaat een arm om haar heen. Stil lopen ze naar hun spullen en gaan naar huis.

Die avond heeft ze geen trek in eten. Kan niet slapen. Woelt heen en weer. Het kan dus zomaar. Een zandkasteel bouwen, schelpen zoeken, pootje baden en dan word je door het water meegesleurd en later met een laken over je hoofd op een brancard weggere-

den. Stil zit ze de volgende dagen aan de rand van een sloot met uitzicht op een wei met koeien. In de verte verrijst een kerktoeren. Peinzend staart ze omhoog naar de wolken. Dat verdrongen kind had toch ook een beschermengel. Heeft die niet opgelet? Hoe kon God dat nou laten gebeuren? Heeft Hij lievelingetjes, net als zuster Scholastica, die bepaalde kinderen altijd voortrekt? Haar vertrouwen is geschokt... Totdat ze zich realiseert, dat het verdrongen kind zeker in de hemel is. Het was een ongeluk. Niemand heeft schuld. Toch blijft er iets knagen; ze komt er niet helemaal uit... In haar wekelijkse briefje aan Mama schrijft ze er niets over. Mama zou zich extra ongerust maken.

Het einde van de vakantie nadert. Volgend jaar mag ze weer komen. Mama en Tante komen haar halen. De familie ontvangt hen gereserveerd. Een gescheiden vrouw die in Amsterdam op een kantoor werkt, is die wel even degelijk als de huisvrouwen van het platteland? Alleen tante Noor is hartelijk en zegt bij het afscheid tegen Marike dat ze boft met zo'n lieve moeder.

Gedrieën lopen ze het pad langs de vaart af naar de bus. Zodra ze buiten gehoorsafstand zijn, barst Tante los. “Wat een gulle familie zeg; nog geen tomaatje kon er af. Laat staan die druiven waar jij het over had”, schampert ze tegen Mama. Verbolgen zwaait ze met haar lege tas waarin ze een paar extra boodschappennetten had gedaan. “Die had ik net zo goed thuis kunnen laten!”

Mama blijft staan, kijkt haar aan en schatert het opeens uit. Tante blikt beteuterd, begint dan mee te lachen. Ze krijgen zelfs de slappe lach. Marike lacht met gemengde gevoelens mee. Het is inderdaad niet aardig van de familie om hen van die berg aan groente en fruit helemaal niets mee te geven.

Dan zegt Mama: “Laten we niet vergeten dat ze Marike een prettige tijd hebben bezorgd. Daar ben ik hen dankbaar voor. Jij vond het er toch fijn, hè kind?”

Ze knikt. Tante Noor was altijd aardig. Dan denkt ze aan de marskramer en hoe lelijk tante Stien tegen hem was. Ze kijkt haar moeder aan. “Maar ik ben wel blij dat ze niet mijn echte familie zijn hoor, mam!” Ze knuffelen elkaar.

“Morgen trakteer ik op druiven van de Albert Cuypp”, kondigt Tante aan en wuift baldadig naar de vrouw van de kruidenier die haar stoep aan het vegen is. Misprijzend nagestaard rijden ze vrolijk weg.

Foto: Mink Mingle - Unsplash

COLUMN

ZWAKKE PLEK

Een vakantiehuisje aan het meer. Met tieners die goed en graag zwemmen. Voor mij is dat ontspanning ten top: ik zit met een fijn boek in de schaduw en beperk het ouderlijk toezicht tot nu en dan opkijken en tellen of ik nog steeds vier hoofden zie – in het water, tussen de rotsen of bij de aanlegsteiger.

Uiteraard wordt de idylle af en toe verstoord door waterspeters en wat onenigheid – het Paradijs is pas voor na dit leven. Tot ineens onze twee meiden voor mij staan, verwoed trekkend aan het hengsel van dezelfde emmer. “Kijk mama, babyvisjes!” roept de jongste met stralende ogen, terwijl de oudste luidkeels en met veel woordomhaal eist dat diezelfde visjes on-mid-del-lijk worden vrijgelaten.

Het zicht van wel twintig kleurrijk glimmende visjes en wat friscroene algen ontlokt me een bewonderende kreet; ook al omdat dochterlief dat alles gewoon met haar blote handen heeft gevangen. Veel tijd voor bewondering is er echter niet, want intussen gaan de dochters over tot het betere duw- en trekwerk. In een poging om de heftige reactie van de oudste te begrijpen, vraag ik waarom ze zo boos wordt van visjes die een kwartiertje in een emmer moeten doorbrengen. “Omdat ik het zelf vreselijk vind om niet vrij te zijn”, antwoordt ze prompt.

Haar vurige blik en besliste toon leren me dat dit niet zomaar iets is. Dit is belangrijk. Dit komt uit haar binneste. Het opent een deur naar wat in het diepste van haar ziel leeft – zo diep dat het er wellicht door God zelf werd neergelegd: een machtige drang naar vrijheid, vergezeld van een al even machtig mededogen voor schepselen die gevangen zitten. Ik voel instinctief: hier wordt een tipje van de sluier gelicht. Ik vang een glimp op van Gods plan voor het leven van mijn oudste dochter. De concrete details ken ik niet, maar ik geloof stellig dat zij geroepen zal zijn om anderen te bevrijden.

Ik denk dat elke mens een specifieke gevoeligheid heeft voor een bepaald soort situaties. Er is altijd een soort onheil dat ons dieper raakt dan alle andere en dat in ons resoneert met een eigen, aangeboren compassie. Dat komt meestal al vroeg tot uiting. Zo heb je kinderen die spontaan een praatje maken met mensen met een handicap, terwijl andere kinderen geld willen geven aan iedere dakloze. Sommige kinderen barsten in tranen uit wanneer je een mug doodslaat, anderen zorgen er op de speelplaats voor dat niemand wordt uitgesloten. En die dochter van mij, tja, die heeft niet voor niets al haar hele leven moeite met het aanvaarden van grenzen.

Volgens mij geeft God ons met die voorgeprogrammeerde zwakke plek een indicatie van waar Hij ons hebben wil. Maar in onze individualistische samenleving die geen zwakke plekken toelaat, raken de spontane kinderlijke neigingen ondergesneeuwd. Tot we ze helemaal vergeten, en God best wel wat moeite moet doen om ons weer in de juiste richting te krijgen...

Ik beslecht het geschil door te zeggen dat de visjes nog snel aan vader mogen worden getoond. Daarna waadt de oudste kniehoog het meer in. Met een brede glimlach laat ze de visjes weer vrij. En ik bid in stilte dat zij koers blijft houden op de weg die de hare is. Die waarvoor God haar de juiste talenten schonk – en de juiste zwakke plek.

NATHALIE DE CLERCK

Tolk, auteur en therapeute

In deze prozarubriek vertelt Louise Leneman over een kindertijd in een Amsterdams klooster-internaat in de jaren vijftig, geïnspireerd door haar eigen ervaringen. Deze kroniek verscheen eerder in boekvorm bij uitgeverij Aspekt. ISBN: 9789461536136.

achtergrond

Pius X: in verzet tegen een veranderende cultuur

DOOR RUSSELL SHAW - OSV NEWS

“Alles herstellen in Christus”: deze krachtige woorden uit de Brief aan de Efeziërs koos paus Pius X bij zijn aantreden in 1903 als motto. Toch zal deze paus waarschijnlijk niet zozeer herinnerd worden vanwege zijn herstel, als wel vanwege zijn verzet.

De heilige paus Pius X op een ongedateerde foto. | Foto: Archief OSV News

Hij was een pastoor in hart en nieren die zelfs als paus wekelijks catechismusles gaf in de schaduw van het apostolisch paleis. Maar hij was een pastoor met een stalen ruggengraat, zichtbaar strijdend tegen de antiklerikale regering van Frankrijk en tegen de opkomende ketterij die hij ‘modernisme’ noemde. Giuseppe Melchiorre Sarto werd geboren op 2 juni 1835 in het dorpje Riese in Noord-Italië, als tweede van tien kinderen van de plaatselijke postbode en een naaister. Hij studeerde aan het seminarie in Padua, werd in 1858 priester gewijd en werkte vervolgens negen jaar als pastoor. Na kanselier van het bisdom Treviso en spiritueel directeur van het seminarie te zijn geweest, werd hij in december 1884 door paus Leo XIII benoemd tot bisschop van Mantua. In juni 1893 benoemde paus Leo hem tot kardinaal en patriarch van Venetië.

Na de dood van paus Leo XIII in juli 1903 werd zijn staatssecretaris, kardinaal Mariano Rampolla, algemeen beschouwd als zijn opvolger. In het conclaaf sprak keizer Frans Jozef van Oostenrijk-Hongarije echter zijn veto uit over kardinaal Rampolla – de

laatste keer dat een katholieke monarch ingreep bij in een pausverkiezing. Historici geloven dat het keizerlijke veto geen invloed had op de uitkomst, maar desondanks was het kardinaal Sarto die op 4 augustus 1903 gekozen werd tot nieuwe paus.

VERBITTERD

De problemen waarmee hij als paus te maken zou krijgen, stapelden zich al jaren op, de relatie met Frankrijk voorop. Paus Leo XIII had steeds geprobeerd de antiklerikale Franse regering tegemoet te komen, maar dat had niet erg goed gewerkt. Paus Pius X was vastbesloten om de strijd aan te gaan. De Franse regering had al de erkenning van katholieke universiteiten ingetrokken, de jezuïeten uit Frankrijk verbannen, van seminaristen geëist dat ze in het leger dienden en de aalmoezeniers in ziekenhuizen en het leger afgeschaft. Maar toen Emile Combes, een verbitterde ex-seminarist en prominente vrijmetselaar, premier werd, werd de campagne tegen de Kerk geïntensiveerd. In 1904 werden de diplomatieke betrekkingen met de Heilige Stoel

De pausen van de moderne tijd

In deze serie blikt *Katholiek Nieuwsblad* terug op de laatste twaalf voorgangers van paus Leo XIV. Wie waren zij en wat heeft hun pontificaat voor de Kerk betekend? Deze week **Pius X**, paus van 4 augustus 1903 tot aan zijn dood op 20 augustus 1914.

verbroken. Het jaar daarop werd er een nieuwe wet in werking gesteld over de scheiding van Kerk en Staat. Daarin werd onder meer bepaald dat kerkelijke eigendommen, inclusief de kerken zelf, eigendom waren van de Staat en dat het beheer ervan in handen was van nieuw opgerichte lekenverenigingen. Paus Pius reageerde door katholieken te verbieden mee te werken aan de oprichting of werking van deze nieuwe organen.

Het modernisme vertegenwoordigde een heel ander soort uitdaging. Het begon onder een losjes met elkaar verbonden netwerk van geleerden en intellectuelen die het katholicisme wilden aanpassen aan de stromingen van het seculiere denken van de negentiende en vroege twintigste eeuw. Het antwoord daarop van Pius X kwam in twee delen.

Op 3 juli 1907 werd eerst een decreet uitgevaardigd met de titel *Lamentabili Sane Exitu* (‘Een betreurenswaardig vertrek’), waarin 65 stellingen werden veroordeeld die ofwel afkomstig waren uit modernistische geschriften, ofwel conclusies werden genoemd waartoe het modernisme zou leiden. Pius X volgde dit op 7 september van datzelfde jaar op met de encycliek *Pascendi Dominici Gregis* (‘Het wijden van de kudde van de Heer’). Hij veroordeelt daarin het modernisme en enkele andere recente ontwikkelingen die betrekking hadden op katholieke dogma’s. Drie jaar na deze encycliek publiceerde Pius X een eed tegen het modernisme die priesters moesten afleggen. Het bleef van kracht tot 1967, toen paus Paulus VI de eed afschafte.

Maar het pontificaat van Pius X omvat meer dan enkel zijn strijd met de Franse *laïcité* en het modernisme. Naast stappen om het katholieke intellectuele leven te bevorderen, evenals de muzikale traditie van de Kerk en het catecheseonderwijs, ijverde hij voor de frequente, zelfs dagelijkse Communie. Zijn pastorale doel, zei hij, was dat mensen “kracht zouden ontvangen om passies te beteugelen, om de kleine fouten die dagelijks voorkomen weg te wassen en om zich te wapenen tegen zwaardere zonden”.

Paus Pius X kreeg een hartaanval in 1913 en stierf aan een tweede hartaanval op 20 augustus 1914, kort na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. De anglicaanse historicus J.N.D. Kelly schreef over hem: “In veel opzichten diep conservatief, en zo beschouwd door tijdgenoten, was Pius ook een van de meest constructieve hervormende pausen. Hij was een man van transparante goedheid en nederigheid, maar ook van vastberadenheid en organisatietalent. Er werd over hem gesproken als een heilige en er werden hem tijdens zijn leven al wonderen toegeschreven.” Pius X werd op 29 mei 1954 dan ook heiligverklaard.

(Vert./bew. Susanne Kurstjens)

film

Een moreel drama over een tientjesdief op leeftijd

DOOR HETTIE VAN DER VEN

Film: *La pie voleuse* (2024), Frankrijk, 101 min.
Regie: Robert Guédiguian, met o.a. Ariane Ascaride, Jean-Pierre Darroussin en Marilou Aussilloux.

KN Kijkwijzer:

‘De roofzuchtige ekster’ is een correcte vertaling van het Franse sociale drama *La pie voleuse*. De benaming slaat op hoofdrolspeelster Maria, een dame op leeftijd die als thuishulp bij nog oudere, hulpbehoevende mensen werkt. Ze is geliefd en werkt hard, maar toch kan ze samen met haar man Bruno nauwelijks rondkomen. Dit niet in de laatste plaats omdat Bruno gokt en schulden heeft. Maria haalt haar energie vooral uit haar kleinzoon van een jaar of twaalf. Hij speelt piano en is volgens Maria een groot talent. De jongen wil toelatingsexamen doen voor het conservatorium en daarvoor heeft hij extra lessen nodig. Dure privélessen welteverstaan, waarvoor het geld ontbreekt. Maria doet voor haar klanten ook boodschappen, en ze begint met niet al het wisselgeld daarvan terug te geven aan “haar oudjes”, die haar door en door vertrouwen. Steeds vaker verdwijnt er een tientje in haar zak. Wat volgt laat zich raden. Er zijn – al dan niet terecht – verdenkingen, er zijn misverstanden, er is zucht naar geld en oud familiezeer komt boven. *La pie voleuse* ontwikkelt zich tot een moreel drama vol eenzaamheid, frustratie, afgunst en teleurstelling.

Het verhaal speelt zich af in een volkswijk van Marseille. Weinig verrassend, want daar spelen veel van de 24 films die regisseur Robert Guédiguian inmiddels maakte zich af. Ook kiest de regisseur er wederom voor om de hoofdrol te laten vertolken door zijn echtgenote, actrice Ariane Ascaride. Het overtuigende samenspel tussen de acteurs is ook direct het sterkste onderdeel van *La pie voleuse*. Dat laat goed zien hoe schrijnend het is wanneer je als welwillende oudere vanuit pijnlijke geldzorgen in de kleine criminaliteit belandt. Een reëel probleem voor een wezenlijke groep mensen. Irritant en overbodig is een wankel tweede verhaallijntje, waarin de dochter van Maria een verhouding begint met de zoon van een slachtoffer. Irritant omdat het vanuit het niets ontstaat, overbodig omdat het niets toevoegt. *La pie voleuse* is geen drama van de grote gebaren en opzienbarende gebeurtenissen. Het zijn juist verscholen blikken, subtiele gebaren, pijnlijke stiltes en onuitgesproken verwijten die deze film laten spreken. Een sociaal kritische film over hele gewone mensen die vanuit hun hele gewone levens ongewild in pijnlijke situaties belanden.

film

Exorcisme op z'n Amerikaans, maar zonder bezieling

DOOR EMMA KOEVOETS

Film: *The Ritual* (2025), Verenigde Staten, 98 min.
Regie: David Midell, met o.a. Al Pacino, Dan Stevens, Abigail Cowen en Ashley Greene.

KN Kijkwijzer:

De katholieke Kerk en haar mystiek blijven onverminderd een bron van inspiratie voor Hollywood, vooral als het om exorcismes gaat. Duiveluitdrijving is in de filmwereld verworden tot een genre op zich. Regisseur David Midell vond het daarom hoog tijd om een van de best gedocumenteerde gevallen uit de geschiedenis te verfilmen: het waargebeurde, kerkelijk erkende exorcisme van Emma Schmidt uit 1928. *The Ritual* opent met het psychiatrisch rapport van de jonge vrouw die al jaren lijdt aan onverklaarbare symptomen. Pastoor Joseph Steiger krijgt met grote tegenzin de opdracht het ritueel te begeleiden, samen met de doorgewinterde maar getormenteerde pater Theophilus Riesinger. Wat volgt is sobere, soms traag verlopende horror die zich grotendeels afspeelt in één ruimte. Wie een adrenalinepompende exorcisatiefilm verwacht, komt bedrogen uit. De spanning zit hier vooral in de botsing tussen geloof en wetenschap: de sceptische Steiger blijft alles medisch verklaren,

terwijl Pacino's personage ritueel na ritueel uitvoert, vastbesloten dat hij met meer dan een stoornis te maken heeft.

De film is met de hand en in een schokkerige stijl gefilmd. Tussen de shots zit vaak niet meer dan vijf seconden. Dat geeft soms een haast documentaire-effect, maar oogt vaak eerder slordig dan realistisch en is bovendien vermoeiend voor de kijker. De scènes waarin Emma bezeten raakt zijn schokkend, maar niet echt indringend.

The Ritual doet weinig nieuws. Demonische stemmen, Latijnse spreuken, strijd tussen twee priesters met tegengestelde visies – het is allemaal al vaker én spannender verteld. De film wil een eerbetoon zijn aan een mysterieus stukje kerkgeschiedenis, maar komt niet verder dan een brave genre-oefening. Ondanks de sterke aanwezigheid van Al Pacino ontbreekt het aan echte spirituele diepgang, filmische verrassing en menselijke gelaagdheid. Een ritueel zonder genade.

media

Podcast | Nicolaas Kluiters

Tijdens zijn leven was geen westerse journalist in hem geïnteresseerd. Dat veranderde pas na zijn gewelddadige marteldood in maart 1985. Nicolaas Kluiters is in België en zelfs in Nederland nog altijd grotendeels een onbekende. Ten onrechte, vindt jezuïet Frans Berkemeijer. Hij ziet Kluiters als een martelaar en als een zeer waardevol voorbeeld voor jezuïeten en gelovigen in het algemeen. Inmiddels is een procedure voor een kerkelijke zaligverklaring van Kluiters gestart.

Te beluisteren bij Otheo Radio op Spotify

Podcast | Van dokter naar sjamaan

Waarom kiezen jongeren steeds vaker voor alternatieve therapieën in plaats van traditionele hulpverlening? En wat zijn de risico's van deze verschuiving naar spirituele genezing? In de podcastserie *Dokters en sjamanen* van Brandpunt+ duikt journalist Elif Kan in dit groeiende fenomeen.

Wekelijks te beluisteren via NPO Luister

Podcast | Podcast van je Leven

Het tweede seizoen van *De Podcast van je Leven!* wordt wat breder getrokken naar het onderwerp ‘het begin van leven’. Denk hierbij aan onderwerpen als draagmoederschap, anticonceptie, vruchtbaarheid en levensbeëindiging bij kinderen. Stuk voor stuk controversiële onderwerpen waar Nederland te weinig over discussieert, vindt NPV – Zorg voor het Leven.

Te beluisteren via depodcastvanjeleven.nl

liturgiekalender

WOENSDAG 13 AUGUSTUS

Lezing: Deut. 34,1 - 12

Evangelie: Mt. 18,15 - 20 (Groen)

DONDERDAG 14 AUGUSTUS

Lezing: Joz. 3,7 - 11 + 13 - 17

Evangelie: Mt. 18,21 - 19,1 (Rood)

VRIJDAG 15 AUGUSTUS

Eerste lezing: Apok. 11,19 + 12,1 - 6 + 10

Tweede lezing: 1 Kor. 15,20 - 26

Evangelie: Lc. 1,39 - 56 (Wit)

ZATERDAG 16 AUGUSTUS

Lezing: Joz. 24,14 - 29

Evangelie: Mt. 19,13 - 15 (Groen)

ZONDAG 17 AUGUSTUS

Eerste lezing: Jer. 38,4 - 6 + 8 - 10

Tweede lezing: Heb. 12,1 - 4

Evangelie: Lc. 12,49 - 53 (Groen)

MAANDAG 18 AUGUSTUS

Lezing: Recht. 2,11 - 19

Evangelie: Mt. 19,16 - 22 (Groen)

DINSDAG 19 AUGUSTUS

Lezing: Recht. 6,11 - 24

Evangelie: Mt. 19,23 - 30 (Groen)

WOENSDAG 20 AUGUSTUS

Lezing: Recht. 9,6 - 15

Evangelie: Mt. 20,1 - 16 (Wit)

DONDERDAG 21 AUGUSTUS

Lezing: Recht. 11,29 - 39

Evangelie: Mt. 22,1 - 14 (Wit)

VRIJDAG 22 AUGUSTUS

Lezing: Ruth 1,1 + 3 - 6 + 14 - 16 + 22

Evangelie: Mt. 22,34 - 40 (Wit)

ZATERDAG 23 AUGUSTUS

Lezing: Ruth 2,1 - 3 + 8 - 11 + 4,13 - 17

Evangelie: Mt. 23,1 - 12 (Groen)

ZONDAG 24 AUGUSTUS

Eerste lezing: Jes. 66,18 - 21

Tweede lezing: Heb. 12,5 - 7 + 11 - 13

Evangelie: Lc. 13,22 - 30 (Groen)

MAANDAG 25 AUGUSTUS

Lezing: 1 Tess. 1,1 - 5 + 8 - 10

Evangelie: Mt. 23,13 - 22 (Groen)

DINSDAG 26 AUGUSTUS

Lezing: 1 Tess. 2,1 - 8

Evangelie: Mt. 23,23 - 26 (Groen)

WOENSDAG 27 AUGUSTUS

Lezing: 1 Tess. 2,9 - 13

Evangelie: Mt. 23,27 - 32 (Wit)

Jaar C. Zie kn.nl/liturgie

overweging

Op handen gedragen

DOOR PAULINE VERMEULEN-DEKKER, PASTORAAL WERKER

Eeuwenlang hebben christenen geprobeerd zich voor te stellen hoe Maria in de hemel is opgenomen. In de Oosterse Kerken is het feest van het Ontslapen van de Moeder Gods ontstaan in de vijfde of de zesde eeuw. Het feest is een van de belangrijkste feesten van het kerkelijk jaar. In mijn boekenkast staat een boek met afbeeldingen van iconen uit Russische kloosters. Een van deze iconen, uit de zestiende eeuw, vind ik zo mooi omdat beide heilsgebeurtenissen staan afgebeeld: het ontslapen van Maria en haar aankomst bij de hemelpoort. Christus staat in het midden van de icon, maar is aan het zicht van de aanwezigen onttrokken. Hij wordt omgeven door een mandorla. Een mandorla symboliseert de samenkomst van twee werelden: de hemel en de aarde. In zijn handen draagt Hij de in doeken gewikkelde ziel van Maria. Het mysterie van de menswording, de verrijzenis en het eeuwig leven worden op een prachtige wijze verbeeld. Maria droeg haar Kind in haar schoot en nu is het de beurt aan het Kind om de ziel van zijn Moeder naar de hemel te dragen.

Als eerste onder de gelovigen mag Maria het mysterie ondergaan om met lichaam en ziel in de hemel te worden opgenomen. Het is bijna niet te bevatten. "Verheug u, begenadigde, de Heer is met u", spreekt de

engel Gabriël bij de aankondiging van de geboorte van haar Kind (Lc. 1,28). "Mij geschiede naar uw woord", antwoordt Maria (Lc. 1,38). Met een simpel 'ja' legt Maria haar leven in de handen van God. Uit dankbaarheid zingt Maria het van vreugde uit dat God oogt heeft voor de kwetsbare mensen (Lc. 1, 46-55). Aan het einde van haar aardse leven keert God alles ten goede. De bezielde maker van de icon wil de geest van de kijker openen voor de vreugde en hoop die Christus binnen het bereik van gewone sterfelijke mensen brengt. Wanneer wij ons leven in de handen van God leggen en ons naar Hem toekeren, dan zal de deur naar het eeuwige leven voor ons worden geopend.

Op 15 augustus vieren we dat Maria met lichaam en ziel in de hemel is opgenomen. In dit Jubeljaar van hoop worden wij in het bijzonder uitgenodigd om een bezoek aan Mariaheilgdommen en devotieplekken te brengen. Gelovigen dragen haar letterlijk op de schouders, of via de gebeden die aan haar worden opgedragen. Maria wijst naar haar Zoon: "Doet maar wat Hij u zeggen zal" (Joh. 2,5). Zij moedigt ons aan om het hart en de oren te openen voor de kwetsbaren. Laten we bidden op voorpraak van de Moeder van hoop voor allen die slachtoffer zijn van oorlogsgeweld. Dat er vrede op aarde mag komen en mensen elkaar op handen gaan dragen.

bijvoorbeeld

Vroege visioenen van de Onbevleete Ontvangenis

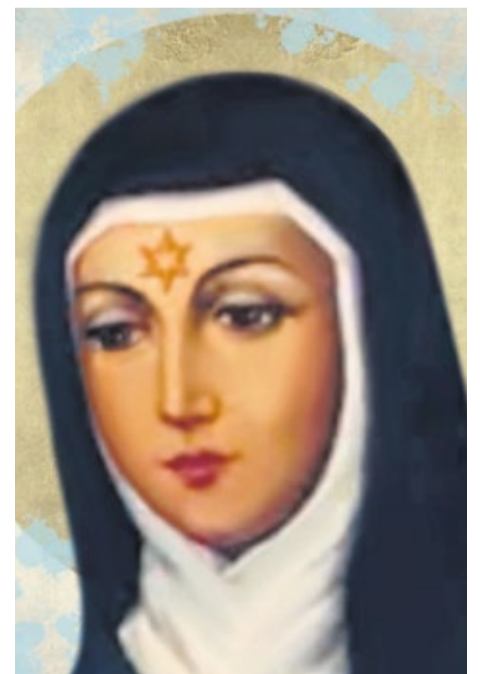
DOOR DRIES VAN DEN AKKER SJ - HEILIGEN.NET

Beatrice werd in 1424 in een Portugese adellijke familie geboren in Ceuta, Marokko. Op drieëntwintigjarige leeftijd begeleidde zij haar tante, Isabella van Portugal, naar Toledo. Daar trad Isabella in het huwelijk met koning Juan II van Castilië. Beatrice was Isabella's belangrijkste hofdame. Zij hield zich zo veel mogelijk afzijdig van het mondaine hofleven, maar haar opvallende schoonheid bracht nogal wat onrust teweeg binnen de muren van het paleis. Dat ergerde Isabella zo erg dat zij besloot haar nichtje uit de weg te ruimen. Ternauwernood ontsnapte Beatrice aan de hinderlaag die haar meesters had gelegd. Beatrice verruilde vervolgens het leven aan het hof voor dat van het klooster. Zij trad in bij de cisterciënzerinnen. Veertig jaar lang maakte ze deel uit van die gemeenschap. In haar gebedsleven kreeg ze bijzondere visioenen van Maria die aan haar verscheen als de Onbevleete Ontvangenis. Dit is opvallend, aangezien het dogma van Maria's Onbevleete Ontvangenis pas in 1854, dus

ongeveer vierhonderd jaar later, voor de gehele Kerk werd afgekondigd. Mede door die visioenen stichtte Beatrice zelf een zustergemeenschap, de zusters van de Onbevleete Ontvangenis, kortweg *conceptionistes* genoemd. Zij namen de regel van de heilige Benedictus aan. Beatrice stierf enkele ogenblikken nadat ze haar plechtige geloften in de nieuwe orde had afgelegd, op 16 augustus 1490. Ze was toen 66 jaar oud. Het was paus Paulus VI die haar in 1976 heilig verklaarde. Na Beatrices dood ging de gemeenschap over op de regel van de heilige Clara. De zusters van de Orde van de Immaculata Conceptio (ook wel bekend als de zusters o.i.c.) hebben kloosters in onder meer Spanje, Marokko en Latijns-Amerika. Ze leiden een contemplatief leven, met een spiritualiteit die vooral op Maria is gericht. Zij dragen een wit habijt met blauwe mantel, precies zoals Maria aan hun stichteres verschenen was. (Bewerking: Susanne Kurstjens)

HEILIGE
<i>Beatrice da Silva Meneses</i>
Plaats: Portugal
Datum: 1424 - 1490
Feestdag: 16 augustus

De in 2022 overleden jezuïet Dries van den Akker verzamelde op Heiligen.net een indrukwekkende verzameling heiligenlevens. In deze rubriek houdt KN zijn werk levend.

Illustratie: Tomás Rico en Loreto Sales

blikvangers

GEZOCHT

Wie kan mij helpen aan een meditatie boekje over de visioenen van Geertruida de Grote / en Mechthildis over het Heilig Hart van Jezus? Tel. 06 - 24.94.30.42.

KERK EN GELOOF

In het Internationaal Diocesaan Missionair Grootseminarie Redemptoris Mater in Nieuwe Niedorp wonen circa 12 buitenlandse priesterstudenten. De kosten van hun opleiding en vorming worden grotendeels betaald uit giften. Help onze toekomstige priesters door uw gebed en financiële steun. Stg. de WEG, Hornwaard 14, 1824 SE Alkmaar. T: 0633208807. IBAN: **NL62 RABO 0146126335**. www.stichtingdeweg.nl E: info@stichtingdeweg.nl

MENSEN

Hulp armen via paters en zusters
Stichting Missiewerk M.A.W.
Postbus 1180, 9701 BD Groningen.
Bank nr.: **NL78INGB0005733838**

UW BLIKVANGER PLAATSEN?

Bel naar 00.31.(0)73 - 612.85.30 of mail naar: advertenties@kn.nl

combipuzzel

HORIZONTAAL

2 gaap **7** Cursus voor imkers. **13** elektriciteitsnota **17** bezwering **18** omhulling van een matras **19** wedstrijd beker **20** friet **22** lichaamsdeel **25** geheel gevuld **26** Tegenslag tussen de bergen. **28** deel van het oor **30** kortstondig **32** appeldrank **34** koninklijke aansprektitel **36** boog- gang in tuinen **37** gestoffeerd **38** landbouwwerktuig **39** Japans bordspel **40** godsdienst **43** geloofsreiziger **45** veldgewas **46** onder nul **48** overeenkomst **49** deel van een ambtsgewaad **51** bereider van eten **52** zoogdier **53** terug (Latijn) **54** Griekse letter **56** kleine roei- of zeilboot **57** welke persoon **59** iep **61** brandstof producerende bedrijf **66** Is later niet zo waakzaam. **67** Europese taal.

VERTICAAL

1 pijn **2** het zwaar dreunen **3** Daar wordt een Europees record gevestigd. **4** gelijkmatig **5** groente **6** voorschrift **7** dierenmond **8** keurmerk op gewichten **9** bestek **10** voegwoord **11** Italiaans eiland **12** politieke partij **14** vervalst **15** route voor ruiters **16** Direct het voordeel. **21** visgerecht **23** bakgerei **24** begrensd **26** projectieplaatje **27** koeienmaag **29** muf **31** reinigen **32** eis **33** De kamerleden zijn er weg van. **35** gebied **41** bloem **42** boom **43** klein kind **44** opgerolde zure haring **47** nimmer **50** buizenstelsel **52** overdreven stoer **53** filmpersonage **55** hoge berg **56** persoonlijk voornaamwoord **57** iet **58** ratelpopulier **60** lengtemaat **62** eetlepel (afk.) **63** slee **64** kobalt (afk.) **65** hoewel.

**Neem nu een KN-
Jaarabonnement en
ontvang een gratis boek!**

KN Weekeditie €170,-

Ja, ik wil graag een jaarabonnement met gratis boek

Naam: _____

Adres: _____

Postcode/plaats: _____

Telefoon: _____

Mail: _____

Banknummer voor incasso: _____

Geboortedatum: _____

✂

Stuur deze bon naar:
Katholiek Nieuwsblad, Lange Putstraat 44,
5211 KN 's-Hertogenbosch, Nederland

U kunt ook:
Bellen: 00 31 (0) 73 612 34 80
Mailen: info@kn.nl
Website: www.kn.nl/abonnementen

1		2	3	4	5	6		7	8	9	10	11		12
13	14						15						16	
17						18						19		
	20		21						22		23			
24		25				26		27		28				29
30	31				32				33		34		35	
36								37						
38														39
40		41				42		43					44	
45					46		47				48			
		49		50		51				52				
	53								54				55	
56						57		58				59		60
61			62		63				64		65			
		66							67					

© Sanders puzzelboeken

OPLOSSING VORIGE PUZZEL

Horizontaal: 1 wijdte, 5 alk, 7 boter, 11 jager, 13 agave, 15 eg, 17 code, 18 bede, 19 cd, 20 ergo, 22 enkel, 24 rare, 26 fee, 27 slaolie, 29 men, 30 engte, 32 dessem, 34 opera, 35 oké, 37 tonen, 39 afijn, 40 tutu, 41 egaal, 44 SOS, 46 enten, 49 innig, 51 onder, 52 brij, 53 dessert, 56 ruw, 58 rasp, 60 steeg, 61 spie, 62 of, 63 auto, 65 rein, 67 tl, 68 IJssel, 69 sleep, 71 salsa, 72 alt, 73 ploeg

Verticaal: 1 wreef, 2 dj, 3 taco, 4 ego, 5 arena, 6 kabel, 7 bad, 8 over, 9 te, 10 raden, 12 edele, 14 gelid, 16 greep, 19 crème, 21 gène, 23 kolk, 25 amen, 27 stafid, 28 eettent, 31 graan, 33 sound, 34 ode, 35 ons, 36 ets, 38 non, 42 giraf, 43 anijs, 45 oase, 47 terp, 48 eruit, 50 geste, 51 orgel, 52 broos, 54 stola, 55 eerst, 57 welig, 59 pass, 61 snel, 64 USA, 66 iep, 68 ijl, 70 po

Deze puzzel is een combinatie van kruiswoordraadsel en cryptogram.
Cryptische zinnen zijn vet gedrukt

©Katholiek Nieuwsblad, 2025
Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van (de inhoud van) deze uitgave van Katholiek Nieuwsblad worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij Stichting Katholiek Nieuwsblad c.q. de betreffende auteur. Zie voor het volledige auteursrechten-voorbehoud onze website www.kn.nl, onder het kopje auteursrecht. Op ingezonden bijdragen zijn onze algemene publicatievoorwaarden van toepassing, welke eveneens op voornoemde pagina staan.

Gij hebt uw hand op mij gelegd.
(Psalm 139:5)

Denk je erover om priester te worden?
Ontdek het op willibrordseminarie.nl
of kom eens langs!

Hoogeweg 65, Heiloo
T 072 505 1288

Stefan Doss
seminarist

Grootseminarie St. Willibrord
Bisdom Haarlem-Amsterdam

Wilt u de priesteropleiding steunen?
NL64 INGB 000 000 5464 t.n.v. Het Grootseminarie

ONZE LIEVE VROUW TER NOOD
RETRAITES

Tot rust komen bij de Bron
28 - 31 augustus

Midweek Retraite over Thérèse van Lisieux
29 sept - 2 okt

Adventsretraite rond Maria
6 - 9 december

Geestelijke oefeningen van Ignatius
30 april - 4 mei | 23 - 26 oktober | 13 - 16 november

Meer info: www.olvternood.nl | telnr. 072 - 505 1288

Kerk in Nood
ACN NEDERLAND

**Houdt
het
geloof
levend**

met
UW
nalatenschap

Neem **Kerk in Nood** op in uw testament en help christenen in nood wereldwijd getuigen van het Evangelie

Kijk op www.kerkinood.nl/nalaten of bel 073 - 613 08 20 en vraag naar Beate of Henk